

**STRATEGIJA
ZA PREVENCIJU I SUZBIJANJE TERORIZMA, PRANJA NOVCA I
FINANSIRANJA TERORIZMA ZA PERIOD 2022 – 2025. GODINA**

Ministarstvo unutrašnjih poslova

ANB	Agencija za nacionalnu bezbjednost
CBCG	Centralna banka Crne Gore
EU	Evropska unija
EK	Evropska komisija
FATF	Radna grupa za finansijske mjere protiv pranja novca
MONEYVAL	Komitet eksperata Savjeta Evrope za ocjenu sprovođenja mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma
MO	Ministarstvo odbrane
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
UP	Uprava policije
MVP	Ministarstvo vanjskih poslova
SPNFT	Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
UN	Ujedinjene nacije
VDT	Vrhovno državno tužilaštvo
VS	Viši sud
Europol	Evropska policijska služba (European Police Office)
Eurojust	Evropska jedinica za pravosudnu saradnju (European Judicial Network)
Cepol	Evropski policijski koledž (European Police Colleg)
Frontex	Evropska agencija zagračniču i obalsku stražu (European Border and Coast Guard Agency)
EU RAN CoE	Evropska mreža za osvješćivanje o radikalizaciji Savjeta Evrope (EU Radicalisation Awareness Network Council of Europe)
IISG	Inicijativa za integrativno upravljanje na području unutrašnje bezbjednosti (Integrative Internal Security Governance)
WBCTi	Inicijativa za borbu protiv terorizma na Zapadnom Balkanu (Western Balkan Counter-Terrorism initiative)
ESCN	Evropska strateška komunikaciona mreža (European Strategic Communications Network)
SZS	Služba zaštite i spašavanja
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,

ISIL/DAESH	Teroristička organizacija » Islamska država u Iraku i Levantu«
ACV	Agencija za civilno vazduhoplovstvo
NPR	Nacionalne procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori
HBRN	Hemijsko, biološko, radiolško i nuklearno oružje
MONSTAT	Uprava za statistiku
NVO	Nevladina organizacija
NPO	Neprofitna organizacija
AZŽS	Agencija za zaštitu životne sredine
UIP	Uprava za inspeksijske poslove
UC	Uprava carina
MAAE	Međunarodna agencija za atomsku energiju
DZTP	Direkcije za zaštitu tajnih podataka
FC	Forenzički centar

S A D R Ž A J:

1. Uvod.....	4
1.1 Usklađenost sa nacionalnim strateškim okvirom	7
1.2 Usklađenost sa obavezama iz procesa pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom.....	9
1.3 Usklađenost sa strateškim okvirom Evropske unije i drugim međunarodnim obavezama Crne Gore.....	9
1.4 Pravni okvir.....	11
2. Analiza stanja.....	12
2.1 Postignuti rezultati implementacije prethodnog strateškog dokumenta.....	12
2.2 Postojeće stanje.....	14
2.2.1 Oblast prevencije i suzbijanja terorizma.....	14
2.2.2 Oblast prevencije i suzbijanja pranja novca i finansiranja terorizma.....	23
2.2.3 Međunarodna saradnja u oblasti terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma..	30
3. Strateški cilj, operativni ciljevi sa pratećim indikatorima uspjeha.....	31
3.1 Vizija i misija.....	31
3.2 Strateški cilj i operativni ciljevi.....	32
4. Opis aktivnosti nadležnih organa i tijela za praćenje sprovođenja strategije.....	33
5. Način izvještavanja i evaluacije.....	38
6. Informacija za javnost o ciljevima i očekivanim učincima strategije.....	39

7. Akcioni plan za Strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2022 – 2025.....40

1. UVOD

Pranje novca je proces obrade sredstava stečenih kriminalom kako bi se prikrilo njihovo nezakonito porijeklo. Ovaj proces je od izuzetne važnosti, jer omogućava kriminalcu da uživa u ovoj dobiti, a da ne ugrozi njihov izvor. Nelegalna prodaja oružja, krijumčarenje i aktivnosti organizovanog kriminala, uključujući i trgovinu drogom i prostituciju, mogu generisati ogromne prihode. Pronevjere, insajderska trgovina, i šeme kompjuterskih prevara takođe mogu donijeti veliki profit i biti podsticaj za „legalizaciju“ stečene dobiti pranjem novca.¹

Problem pranja novca dramatično se povećao u posljednjih nekoliko godina kao posljedica značajnog povećanja količine raspoloživih finansijskih sredstava i ulaganja. Nekoliko milijardi eura svake je godine podložno pranju novca. Takav novac koji je opran od kriminala upotrebljava se za finansiranje zakonitog poslovanja i na taj način može doprijeti do zakonitih tržišta i prožeti cjelokupno društvo.

Međutim, zloupotreba finansijskih sistema nije ograničena samo na aktivnosti pranja novca, kojima se žele sačuvati i maksimalno povećati prihodi stečeni krivičnim djelom. Kao što je poznato, finansijski sistemi se takođe na sličan način zloupotrebljavaju radi finansiranja stravičnih terorističkih napada. Nakon strašnih napada na Sjedinjene američke države 11. 09. 2001. godine, međunarodna zajednica je vrlo brzo uvidjela da postoje značajne sličnosti između procesa koji se koriste za pranje novca i za finansiranje terorizma. Pojava finansiranja terorizma takođe nije nova. Terorističke organizacije oduvijek su na različite načine tražile sredstva za finansiranje svojih aktivnosti, a u prošlosti su to činile putem aktivnosti koje su takođe bile nezakonite, poput pljački banaka, trgovanja oružjem, trgovanja drogom, itd. Međutim, u posljednjih nekoliko godina pojavio se jedan novi fenomen, a to je da se za finansiranje terorizma koriste zakonite aktivnosti. Takva je pojava suprotna od pojave pranja novca: “čist”

¹<https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>

novac prikuplja se kroz dobrotvorne ustanove, zakonite komercijalne aktivnosti itd., a koristi se za finansiranje terorističkih aktivnosti.²

Sagledavanje finansijskih tokova, kao preduslova za realizaciju terorističkih aktivnosti, jedan je od prioriteta u cilju definisanja adekvatnog odgovora na ovu bezbjednosnu prijetnju, posebno u dijelu mogućih veza organizovanih kriminalnih i/ili političkih grupa i terorističkih organizacija³. Nedavni teroristički napadi razotkrili su pojavu novih trendova, a posebno u vezi sa načinom na koji terorističke grupe finansiraju i sprovode svoje operacije. Određene usluge moderne tehnologije postaju sve popularnije kao alternativni finansijski sistemi koji tako ostaju van područja primjene prava ili koriste izuzetke od primjene zakonskih obveza, a to se više ne može koristiti kao opravdanje. Terorizam je smišljena upotreba nezakonitog nasilja ili prijetnja nezakonitim nasiljem radi izazivanja straha, s namjerom prisiljavanja ili zastrašivanja vlasti ili društva kako bi se postigli ciljevi koji su politički, vjerski ili ideološki.

Ujedno je terorizam negacija demokratije i priznatih civilizacijskih, vjerskih i kulturnih vrijednosti savremenog svijeta, uključujući ljudska prava i osnovne slobode, te nema i ne može imati nikakvo opravdanje, niti se može i smije vezati uz bilo koju nacionalnu, vjersku, rasnu, etničku ili neku drugu pripadnost.

Takođe terorizam i nasilni ekstremizam, kao metode ostvarivanja političkih i drugih ciljeva, direktno podrivaju vitalne i strategijske interese države, institucije sistema, kritičnu infrastrukturu, snabdijevanje i pružanje osnovnih usluga stanovništvu. Prijetnja od terorizma u Crnoj Gori je prisutna, ali je niskog intenziteta. Bez obzira na to, terorizam je u samom vrhu prepoznatih rizika i prijetnji po bezbjednost Crne Gore. Prevencija, sprječavanje i otkrivanje svih oblika terorizma je osnovni zadatak svih državnih organa i institucija, ali i ukupne društvene zajednice - uključujući religijske zajednice, obrazovni sistem, civilni sektor, medije i dr.

Odgovor Crne Gore na terorizam, nasilni ekstremizam i radikalizaciju će se zasnivati na jačanju nacionalnih kapaciteta za borbu protiv ovih izazova, koordinaciji aktivnosti svih subjekata unutar države i jačanju međunarodne saradnje na ovom polju. Crna Gora će preduzeti sve dostupne proaktivne mjere i aktivnosti borbe protiv terorizma na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, uključujući i mjere za sprječavanje terorističke radikalizacije, regrutovanja i finansiranja terorizma.⁴

Imajući u vidu pozitivne trendove, nakon obnove nezavisnosti, Crna Gora ima značajno mjesto i ulogu u stabilnosti Zapadnog Balkana. S obzirom na geografski položaj, pored kriza u neposrednom okruženju na bezbjednost Crne Gore mogu uticati i krize u udaljenim regionima, kao što su Bliski istok i sjever Afrike. Nakon članstva u NATO, a u kontekstu ostvarivanja spoljno-političkih ciljeva Crne Gore-članstvo u EU, odnosno razvoja regionalne saradnje sa susjednim zemljama, konstatovana je potreba za uspostavljanjem adekvatne ravnoteže između većeg otvaranja crnogorskog društva u skladu sa savremenim uslovima karakterističnim za razvijene

²<https://rm.coe.int/16806ed492> Explanatory Report to the Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism
<https://rm.coe.int/16800d3813>

³ Strategija nacionalne bezbjednosti Crne Gore, decembar 2018. godine, str.4

⁴ Strategija nacionalne bezbjednosti Crne Gore, decembar 2018. godine, str.6

zemlje i njegove dugoročne stabilnosti i bezbjednosti. Težnja da se pridruži evropskoj zajednici koja počiva na slobodnom kretanju ljudi, robe, usluga i kapitala, Crnu Goru izlaže riziku određenih bezbjednosnih prijetnji, zbog čega je potrebno uložiti maksimalne napore da bi se prepoznali svi mehanizmi koji će ublažiti i onemogućiti djelovanje utvrđenih rizika.

Zbog toga je Crna Gora posvećena unaprjeđenju sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma vršeći usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u ovoj oblasti sa relevantnim Direktivama EU, FATF preporukama i preporukama MONEYVALa. Usklađivanjem propisa u oblasti PNiFT uspostavlja se osnova za djelotvorno funkcionisanje sistema i obezbjeđuje efikasnija zaštita zloupotrebe finansijskog sistema u svrhe pranja novca i finansiranja terorizma. Kontinuirano jačanje sistema SPNFT i institucija koje ga čine dovodi do stvaranja poslovnog okruženja koje je preduslov za trajni ekonomski razvoj. Iako bi se moglo reći da ekonomije u razvoju ne mogu dopustiti da budu previše selektivne u pogledu izvora kapitala koji privlače izuzetno je važno naglasiti da što se više odlaže uspostavljanje djelotvornog sistema SPNFT organizovani kriminal može postati sve ukorijenjeniji.

Kao i kod narušenog integriteta pojedinačne finansijske institucije, postoji slabljenje direktnih stranih ulaganja kada se za privredni i finansijski sektor zemlje smatra da su predmet kontrole i uticaja organizovanog kriminala.

Uzimajući u obzir navedeno i polazeći od bezbjednosnih interesa Crne Gore, a vodeći računa o opredjeljenjima utvrđenim u Ustavu Crne Gore, kao što su: sloboda, jednakost, ljudska prava, nacionalna i rodna ravnopravnost, socijalna pravda, imovinska sigurnost, očuvanje prirode i životne sredine, vladavina prava i demokratija, u cilju obezbjeđivanja stabilnosti, zaštite života i imovine građana, nadležni organi Crne Gore su koordiniranim djelovanjem izradili novu Strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025.godina (u daljem tekstu: Strategija). Strategija predstavlja treći strateški dokument⁵ koji na cjelovit način prikazuje nacionalnu politiku Crne Gore u prevenciji i suzbijanju terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. U cilju pripreme nacrtu Strategije i Akcionog plana, u ranijem periodu, ostvarena je saradnja sa Misijom OEBS-A u Crnoj Gori, kao i Kancelarijom SE. Međunarodne organizacije su angažovale eksperte za oblasti prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, što je uključivalo i organizovanje radionica na kojima je vršeno usklađivanje nacrtu ovih dokumenata.

Strategija definiše okvir djelovanja Crne Gore u borbi protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma s ciljem unapređenja postojećih i razvoja novih mjera, mehanizama i instrumenata, a sve u funkciji stabilnosti i bezbjednosti Crne Gore. Izradom ovog dokumenta, Crna Gora želi ukazati da prevencija i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranje terorizma ne predstavlja pitanje kojim se isključivo trebaju baviti vojne, policijske i obavještajne službe, već pitanje koje treba da osnaži kulturu vođenja mirnog dijaloga i međureligijske i međukulturalne tolerancije.

Ovim dokumentom se pokazuje i spremnost Crne Gore da svoje resurse upotrijebi kako bi sagledala sve aspekte ove kompleksne tematike i adresira sve relevantne aspekte u skladu sa savremenim međunarodnim trendovima.

⁵Prva Strategija Crne Gore važila je za period 2010-2014. godina, a prethodna za 2015-2018.

Struktura novog strateškog dokumenta je koncipirana tako da obuhvata povezanost strategije sa nacionalnim krovnim i sektorskim strateškim dokumentima i međunarodnim obavezama, predstavljanje pravnog i institucionalnog okvira u Crnoj Gori, analizu pitanja od značaja za ovu oblast, pregled dosadašnjih rezultata javne politike, pregled budućih aktivnosti kroz realizaciju strateškog i operativnih ciljeva i pratećih indikatora, kao i smjernice za uspostavljanje efikasnog sistema za implementaciju Strategije. Pratećim akcionim planovima, koji će se donositi na dvogodišnjem nivou, biće definisan strateški cilj, mjere i aktivnosti koje su neophodne za njihovu realizaciju, kao i jasno dodijeljene nadležnosti za sve organe koji će implementirati planirane aktivnosti.

Vizija novog strateškog dokumenta se ogleda u potrebi da građani i vrijednosti Crne Gore budu zaštićeni od prijetnji terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

U tom pogledu, definisan je jedan strateški cilj na nivou cjelokupne javne politike:

"Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma."

1.1 Usklađenost sa nacionalnim strateškim okvirom

Strategija je usklađena sa nacionalnim krovnim i sektorskim strategijama, odnosno dokumentima koja tretiraju pitanja koja su od značaja za konkretnu javnu politiku. Počev od strateških dokumenata, kao što su:

Program rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu

Strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godina, je donesena u skladu sa prioritetima Vlade Crne Gore definisanim u okviru Programa rada Vlade za 2021. godinu, primarno prioriteta 1 "Vladavina prava i jednake šanse" koji objedinjuje ključne politike za razvoj oblasti na kojim počiva svaka demokratski uređena država i obuhvata temeljna prava, odbranu i bezbjednost i dobro upravljanje.

Strategija nacionalne bezbjednosti u kojoj su terorizam, pranje novca i finansiranje terorizma prepoznati kao rizik i prijetnja po bezbjednost Crne Gore. Realizacijom ciljeva i mjera iz ove strategije doprinijeće se realizaciji ciljeva koji su definisani u Strategiji nacionalne bezbjednosti a naročito:

„Razvoju efikasnog i održivog nacionalnog bezbjednosnog sistema“;

„Prevenciji i suzbijanju izazova i prijetnji koji mogu uticati na bezbjednost Crne Gore i njenih saveznika“;

„Jačanju otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za upravljanje krizama“;

„Jačanju institucionalnih kapaciteta za jačanje integriteta, borbu protiv pranja novca, finansiranja terorizma i korupcije“;

„Zaštiti kritičnih infrastruktura kroz podsticanje saradnje državnih institucija, civilnog i privatnog sektora, u cilju jačanja civilne spremnosti za odgovore na bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje“.

Strategija odbrane, koja u spektru globalnih i regionalnih bezbjednosnih izazova, rizika i prijetnji, koji mogu imati implikacije na odbranu, posebno izdvaja međunarodni terorizam, pa će ova strategija u određenom stepenu doprinijeti realizaciji strateških ciljeva: „Zastita suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Crne Gore“ i „Očuvanje mira i bezbjednosti u regionu i svijetu“.

Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030., odnosno Strateški cilj 2.3 „Razvijati državu kao efikasnu vladavinu prava“, koji definiše dakriminal, organizovani kriminal, korupcija, a od skoro i terorizam, predstavljaju ozbiljne izazove i prijetnje za savremene države. Na ove izazove države najčešće ne mogu adekvatno odgovore same; neophodno je šire unutar-društveno, ali i međunarodno partnerstvo, kako bi se ove pojave eliminisale ili barem svele na najmanju moguću mjeru.

Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma (NPR) predstavlja sistematičan proces prikupljanja i analize relevantnih podataka sa ciljem da se procijeni stepen izloženosti države rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma. Njena svrha je detaljno sagledavanje trenutnog stanja kako bi se unaprijedio sistem sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u zemlji, u smislu efikasnog angažovanja i koordinacije raspoloživih finansijskih, tehničkih i ljudskih resursa u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i raspodjele - preusmjerenja raspoloživih resursa sa onih oblasti gdje se utvrdi niži rizik na oblasti utvrđenog većeg rizika.

Dokument se sastoji iz procjene rizika na nacionalnom nivou, procjene rizika svih sektora, analize svih relevantnih segmenata u oblasti sprječavanja pranja novca, procjene prijetnji i ranjivosti čiji je pregled dat detaljno kroz prikaze pojedinačnih kategorija - modula (ukupno 7 + 1 modul za procjenu rizika od finansiranja terorizma) i Akcionog plana kojim se predlažu mjere koje je potrebno preduzeti kako bi se uticalo na prevazilaženje ili smanjenje utvrđene ranjivosti a koje bi u krajnjem smanjile stepen rizika.

Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2018-2021, u dijelu "Savremeni rizici, prijetnje i izazovi" prepoznaje postojanje sajber terorizma i sajber kriminala (stvaranje terorističkih organizacija, napadi od strane individualaca ili grupa, organizovani kriminal). Takođe, navodi se da internet penetracija omogućava adekvatno djelovanje aktera sajber terorizma. Prepoznat je problem da je u današnje vrijeme mnogo lakše stvarati terorističke organizacije, manje organizovane grupe ili angažovati individualce koji će u ime određenih interesa posjedovati veliku moć da prouzrokuju što je moguće veću štetu, koristeći savremene internet tehnologije. S tim u vezi, organizuju se brojni napadi na kritičnu informacionu infrastrukturu država, što prerasta u model sajber ratovanja.

U okviru analize stanja Strategije za prevenciju terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2022-2025., kao jedna od posljedica procesa globalizacije prepoznat je razvoj i dostupnost savremenih komunikacionih i informacionih tehnologija uvećao je rizik njihove zloupotrebe ne samo za komunikaciju, propagandu, vrbovanje ili terorističku obuku, već i za sajber-terorističke napade, u okviru kojih su informacioni resursi sredstvo, ali i objekat napada.

Strategija prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma 2020-2024, u Operativnom cilju 3-Unaprjeđenje mehanizama međunarodne saradnje na planu borbe protiv

radikalizma i nasilnog ekstremizma planirana je realizacija aktivnosti 3.1.3-Organizovati tematske sastanke u cilju razmjene iskustva, dobre prakse i zajedničkog rada na sprovođenju aktivnosti „Zajedničkog Akcionog plana za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan potpisanog od strane EU i Zapadnog Balkana 2018. godine.

U preporukama za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta, kroz sprovođenje ovog strateškog dokumenta planirano je ispunjenje ciljeva, smjernica i prioriteta prepoznatih u nacionalnim strateškim dokumentima, dokumentima Ujedinjenih nacija, Evropske unije, OEBS-a, Savjeta Evrope i regionalnim prioritetima u okviru Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Zajedničkim akcionim planom o borbi protiv terorizma (Tirana, oktobar 2018. godine), Sporazumom o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma između Crne Gore i Evropske komisije (Skoplje, novembar 2019. godine), kao i rješenja razvijena pod okriljem Globalnog foruma za borbu protiv terorizma i Mreže EU za podizanje svijesti o radikalizaciji.

Strategija za suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem i municijom 2019-2025., u okviru analize stanja definiše da su pitanja kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja između ostalog uređena i Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (“Službeni list CG”, br. 14/07 i 04/08).

1.2 Usklađenost sa obavezama iz procesa pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom

Izveštaj Evropske komisije za 2021. godinu

U Izveštaju EK, za 2021. godinu, se navodi da Crna Gora treba da usvoji Strategiju za prevenciju i borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, koja je istekla 2018. godinu. Prijetnje od terorizma i nasilnog ekstremizma ostale su relativno niske u zemlji. Trebalo bi poboljšati koordinaciju između dvije blisko povezane strategije, kako bi se izbjeglo preklapanje. Crna Gora takođe još uvijek nema sveobuhvatnu procjenu nacionalne opasnosti u oblasti borbe protiv terorizma. Imenovan je novi nacionalni koordinator za borbu protiv terorizma i prevenciju nasilnog ekstremizma.

Akcioni plan za Poglavlje 24

Akcionim planom za Poglavlje 24. Pravda, sloboda i bezbjednost, definisano je da je okvir djelovanja Crne Gore u borbi protiv terorizma usmjeren na unaprjeđenje postojećeg i razvoj novih mjera, mehanizama i instrumenata, koji su u funkciji stabilnosti i bezbjednosti Crne Gore, regiona i šire. Pristup Crne Gore u borbi protiv terorizma podrazumijeva da savremeni terorizam ne poznaje granice država i da se smatra međunarodnim - u smislu ciljeva i načina djelovanja, te stoga i odgovori na uzroke, pojave i posljedice trebaju biti izraz zajedničkog djelovanja sa međunarodnom zajednicom.

Privremena mjerila za Poglavlje 24

Borba protiv terorizma je sastavni dio privremenih mjerila za Poglavlje 24.

Takođe, treba napomenuti da je Crna Gora potpisala Zajednički akcioni plan za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan 5. oktobra 2018. godine u Tirani. Ovaj plan definiše konkretne ciljeve zajedničke za Zapadni Balkan, kao i s tim povezanu podršku EU u oblasti suprotstavljanja terorizmu, uključujući i prevenciju i suprotstavljanje nasilnom ekstremizmu.

Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) za period 2021-2023., planirana je obaveza izrade Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godina, s Akcionim planom 2022-2023. godina.

Operativnim ciljem 1, koji glasi: **“Unapređenje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU, u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma”**, planirano je da se sve direktive u ovim oblastima prenesu u pravni okvir Crne Gore i da zakonodavstvo u oblasti terorizma i pranja novca bude u potpunosti usklađeno sa pravnom tekovinom EU.

1.3 Usklađenost sa strateškim okvirom Evropske unije i drugim međunarodnim obavezama Crne Gore

Strategija slijedi ciljeve i vrijednosti koji su definisani u **Globalnoj protivterorističkoj strategiji Ujedinjenih nacija i Protivterorističkoj strategiji Evropske unije**, kao i druge osnovne protivterorističke dokumente Ujedinjenih nacija (UN), Evropske unije (EU), Organizacije Sjevernoatlantskog saveza (NATO), Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) i Savjeta Evrope (SE), kao što su:

- **Protivteroristička agenda EU**
- **Revidirana Strategija EU za borbu protiv radikalizacije i regrutovanja za terorizam;**
- **Direktiva (EU) 2017/541, Evropskog parlamenta i Saveta o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Saveta 2002/475/ PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP;**
- **Sporazum za implementaciju Zajedničkog akcionog plana (ZAP) o borbi protiv terorizma za Zapadni Balkan između Evropske komisije i vlasti Crne Gore;**
- **Međunarodna konvencija o sprječavanju akata međunarodnog terorizma;**
- **Međunarodna konvencija o sprječavanju akata nuklearnog terorizma;**
- **Međunarodna konvenciju o sprječavanju terorističkih napada bombama;**
- **Međunarodna konvencija o suzbijanju finansiranja terorizma;**
- **Međunarodna konvencija protiv uzimanja talaca, itd.**

U cilju unaprjeđenja sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa međunarodnim standardima i postizanja boljih rezultata u ovim oblastima Strategija definiše obavezu usklađivanja relevantnog nacionalnog zakonodavstva sa sljedećim međunarodnim standardima:

- Direktiva (EU) 2018/843 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2018. godine o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU,
 - Direktiva (EU) 2018/1673 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2018. godine o borbi protiv pranja novca krivično-pravnim sredstvima PE/30/2018/REV/1
-

- 40 preporuka FATF-a⁶
- Konvencija Savjeta Europe o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenoga krivičnim djelom i o finansiranju terorizma (CETS br. 198) Bečka konvencija
- Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala – Palermo konvencija (2000)
- Konvencija Ujedinjenih nacija o suzbijanju finansiranja terorizma (1999)⁷
- Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije (2003. g)
- Rezolucija 1267 Savjeta bezbjednosti UN-a i rezolucije koje su je naslijedile⁸
- Rezolucija Savjeta bezbjednosti UN-1373,
- Rezolucija 1718 Savjeta bezbjednosti UN i rezolucije koje su je naslijedile⁹
- Rezolucija Savjeta bezbjednosti UN 1737 i rezolucije koje su je naslijedile.

U skladu sa dokumentima NATO-a, Crna Gora je izvršila razradu nacionalnih mjera za odgovore na krize iz NATO priručnika o upravljanju kriznim situacijama. Izrada Kataloga nacionalnih odgovora na mjere za odgovor na krize NATO-a je najznačajnija i najobimnija aktivnost u godišnjem Akcionom planu za jačanje nacionalnog sistema odgovora na krize u okviru NATO-a. Katalog sadrži mjere iz oblasti obavještajnih i kontraobavještajnih aktivnosti, vojnih operacija, hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji, sajber prijetnji, podrške zemlje domaćina NATO snagama i aktivnostima u zemlji (Host Nation Support), reagovanja sistema javnog zdravlja u kriznoj situaciji, snabdijevanja naftnim derivatima u kriznim situacijama i aktiviranja civilnih aranžmana u slučaju krize. Pored navedenog u Katalogu se nalaze i mjere koje se odnose na prevenciju i suzbijanje terorizma. Ove mjere iz Kataloga nacionalnih odgovora na mjere za odgovor na krize NATO-a su usklađene sa strateškim ciljem i operativnim ciljevima Strategije.

1.4 Pravni okvir

Ustavom Crne Gore,¹⁰ članom 28 propisano je, između ostalog, da se jemči dostojanstvo i sigurnost čovjeka, kao i nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta.

Krivičnim zakonikom Crne Gore¹¹, propisane su, između ostalog, kazne za krivična djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore i krivična djela pranje novca i terorizma, kao i za krivična djela javno pozivanje na izvršenje terorističkih djela i vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih djela.

⁶Za informacije o preporukama FATF-a, interpretativnim notama, metodologiji i najboljim praksama posjetite [veb-stranicu FATF-a](#)

⁷Integralnom tekstu konvencije UN-a može se pristupiti [ovdje](#)

⁸Rezolucijama Savjeta bezbjednosti UN-a koje se odnose na terorizam može se pristupiti na <https://www.un.org/counterterrorism/ctitf/en/resolutions>

⁹Rezolucijama Savjeta bezbjednosti UN-a u vezi sa širenjem oružja za masovno uništenje može se pristupiti na <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/1718>

¹⁰(Službeni list CG, br. 1/2007 i 38/2013- Amandmani I-XVI)

¹¹ ("Sl. list RCG", br. 70/2003, 13/2004 - ispr. i 47/2006 i "Sl. list CG", br. 40/2008, 25/2010, 32/2011, 64/2011 - dr. zakon, 40/2013, 56/2013 - ispr., 14/2015, 42/2015, 58/20 - dr. zakon, 44/2017, 49/2018 i 3/2020)

Zakonom o unutrašnjim poslovima¹² članom 2, između ostalog, propisano je, da unutrašnji poslovi obuhvataju i poslove koji se odnose na sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Policijske poslove i sa njima povezane poslove, kao i poslove koji se odnose na **sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma** Ministarstvo unutrašnjih poslova vrši preko organizacione jedinice u čiji djelokrug spadaju ovi poslovi.

Zakonom o sudovima¹³ u članu 16 propisano je, između ostalog, da nezavisno od pravila o mjesnoj nadležnosti, Viši sud u Podgorici sudi u krivičnom postupku za krivična djela pranja novca i terorizma.

Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbjednost¹⁴, u članu 6 propisano je, između ostalog, da Agencija prikuplja, evidentira, analizira, procjenjuje, koristi, razmjenjuje, čuva i štiti podatke: o djelatnostima usmjerenim na vršenje **terorizma**; o djelatnostima usmjerenim na vršenje organizovanog kriminala; o prijetnjama po međunarodnu bezbjednost; o drugim mogućim prijetnjama po nacionalnu bezbjednost.

Zakonom o međunarodnim restriktivnim mjerama¹⁵ uređuje se način uvođenja, primjene i ukidanja međunarodnih restriktivnih mjera, koje Crna Gora sprovodi u cilju uspostavljanja i očuvanja međunarodnog mira i bezbjednosti, poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, borbe protiv terorizma i širenja oružja za masovno uništenje (proliferacija), razvoja i jačanja demokratije, vladavine prava i postizanja drugih ciljeva u skladu sa međunarodnim pravom. U skladu sa ovim zakonom restriktivne mjere uvode se i prema pravnim ili fizičkim licima koji su kao teroristi i terorističke organizacije ili finansijeri terorista ili terorističkih organizacijaoznačeni nacionalnom listom koju utvrđuje Vlada, na prijedlog Vijećaza nacionalnu bezbjednost, u skladu sa propisom kojim se uređuju osnove obavještajno bezbjednosnog sektora Crne Gore.

Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma¹⁶, uređuju se mjere i radnje koje se preduzimaju radi otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i poslovi, ovlašćenja i način rada organizacione jedinice organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, koja vrši poslove koji se odnose na sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i druga pitanja od značaja za ovu oblast.

Zakon o strancima¹⁷, u članu 95, između ostalog, propisuje da razlozi, odnosno smetnje sa aspekta nacionalne bezbjednosti, u smislu određenih članova ovog zakona, postoje ako lice: ima ili je imalo vezu ili održava vezu sa licima koja neovlašćeno prikupljaju tajne i druge podatke,

¹²("Službeni list Crne Gore", br. 070/21 od 25.06.2021)

¹³("Službeni list CG", br. 11/2015 i 76/2020)

¹⁴ ("Službeni list RCG", br. 28/05 i "Službeni list CG", br. 20/11)

¹⁵ ("Službenom listu CG", br. 56/2018 i 72/2019).

¹⁶ ("Službeni list Crne Gore", br. 033/14 od 04.08.2014, 044/18 od 06.07.2018, 073/19 od 27.12.2019, 070/21 od 25.06.2021)

¹⁷("Sl. list CG", br. 12/2018)

teroristima, saboterima, članovima organizovanih kriminalnih grupa ili licima za koja se osnovano sumnja da pripadaju takvim grupama.

2. ANALIZA STANJA

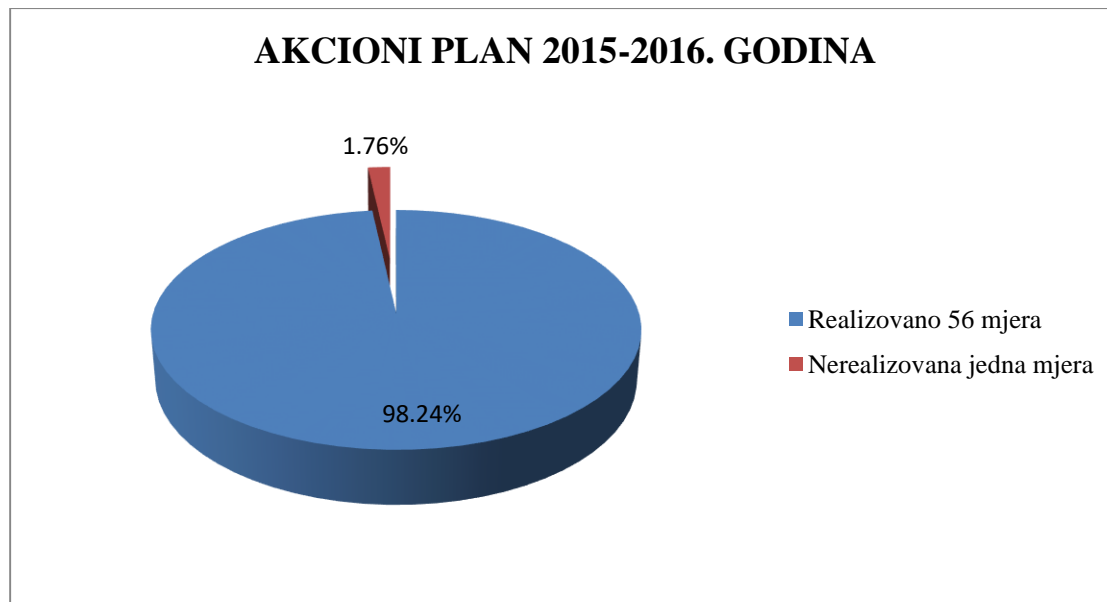
2.1. Postignuti rezultati implementacije prethodnog strateškog dokumenta

Analiza stanja vršena je na osnovu izvještaja i preporuka relevantnih međunarodnih institucija i eksperata, procjene prijetnje od terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, analize statističkih podataka iz izvještaja o sumnjivim transakcijama, krivičnim djelima, stanju kriminaliteta i njegovim pojavnim oblicima, predikatnim krivičnim djelima i dr.

Implementacija Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2015–2018. godine, realizovana je sprovođenjem mjera iz dva dvogodišnja akciona plana,¹⁸ **Akcioni plan 2015-2016. godina i Akcioni plan 2017-2018. godina.**

Akcioni plan 2015-2016. godina sadržao je **ukupno 57 mjera**. Sve mjere su realizovane, osim mjere 4.1. »Potpisivanje Sporazuma o saradnji MUP-MO-ANB za potrebe razmjene podataka, mišljenja, predloga značajnih za efikasno suprotstavljanje terorizmu i sa njim povezanim krivičnim djelima. (Sporazum je u međuvremenu potpisan).

Na grafiku broj 1 prikazan je procenat realizacije aktivnosti za **Akcioni plan 2015-2016. godina**

Grafik broj 1

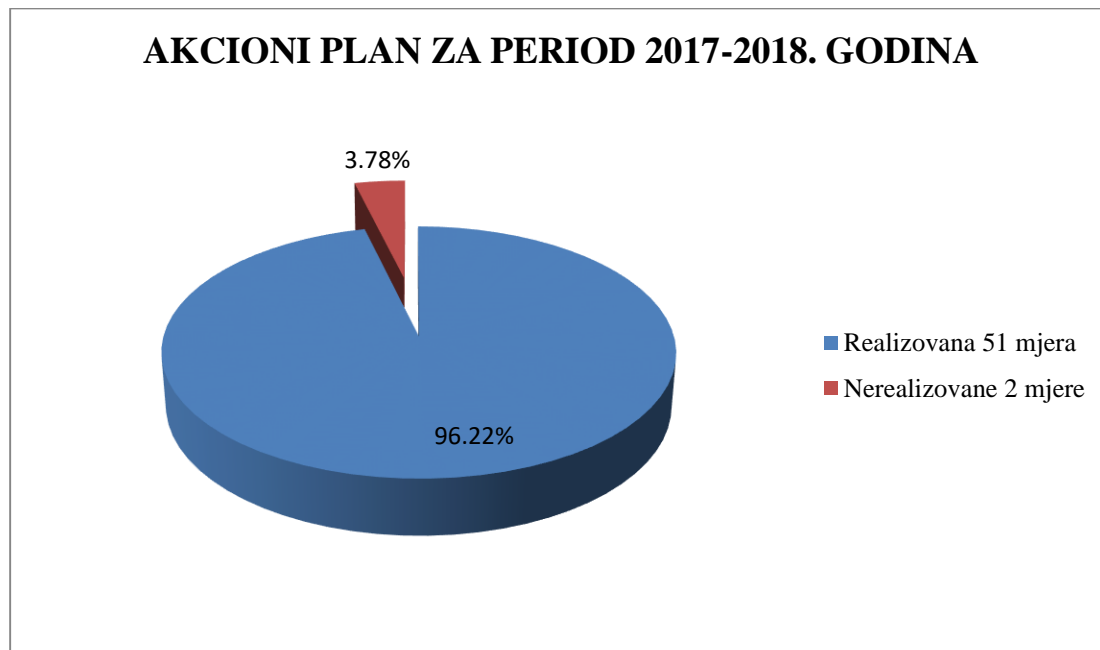
Akcioni plan 2017-2018. godina je sadržao **ukupno 53 mjere**. Mjere su realizovane, osim mjera:

¹⁸Akcioni plan 2015. – 2016. i Akcioni plan 2017. -2018.

1.2 Utvrđivanje predloga Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, nuklearnoj i radijacionoj sigurnosti (mjera je u međuvremenu realizovana)

16.2 Nabavka IT opreme. (mjera je u međuvremenu realizovana)

Na grafiku broj 2 prikazan je procenat realizacije aktivnosti za Akcioni plan 2017-2018. godina.

Grafik broj 2

Ključni rezultati:

U ovom izvještajnom periodu u oblasti prevencije terorizma, sprovedene su edukacije za sudije, državne tužioce, službenike Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Agencije za nacionalnu bezbjednost i Ministarstva odbrane. Realizovana je »Aktivnost učešća u zajedničkoj obuci sa snagama drugih institucija u Crnoj Gori; snagama NATO i drugim oružanim snagama«. U cilju suzbijanja terorizma izrađena je procjena rizika i analiza opasnosti od terorizma i unaprijeđeni su mehanizmi za praćenje širenja vjerskog radikalizma i ekstremističkog djelovanja pojedinaca i grupa u Crnoj Gori. Takođe, unaprijeđeni su mehanizmi za razvijanje i jačanje zaštite infrastrukturnih objekata od posebnog značaja na teritoriji Crne Gore, mehanizmi za jačanje sistema zaštite i nadzora državne granice, sistem kontrole prometa, transporta, skladištenja, čuvanja i održavanja oružja, eksploziva i drugih sredstava koja se mogu iskoristiti za terorističke napade, te roba dvostruke namjene, a sve u cilju efikasnije zaštite od terorizma. Realizovana je aktivnost »Primjena međunarodne regulative i međunarodne prakse«, što je doprinijelo realizaciji ključne mjere koja se odnosi na poboljšanje bezbjednosti u kopnenom, vodenom i vazдушnom. Unaprijeđeni su i razvijeni nacionalni kapaciteti nužni za saniranje posledica napada i revitalizaciju oštećenih sistema. Takođe, razvijeni su mehanizmi spašavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine.

U oblasti pranja novca i finansiranja terorizma, urađena je nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, unaprijeđen normativno-pravni okvir, razvijeni kadrovski i materijalno-tehnički kapaciteti i unaprijeđena institucionalna i međunarodna saradnja u cilju efikasne razmjene podataka. Takođe, primijenjene su preporuke MONEYVAL-a. U cilju jačanja nadzora nad obveznicima Zakona o SPNFT, realizovana je aktivnost »Sprovođenje kontrole nad obveznicima primjene Zakona o SPNFT.

U izvještajima o realizaciji navedenih akcionih planova predloženo je da se nastavi sa unaprjeđenjem, normativno-pravnog okvira, administrativnih i materijalno-tehničkih kapaciteta relevantnih državnih organa, praćenjem trendova i novih programa obuka i usavršavanja u ovoj oblasti, intenziviranjem saradnje svih nadležnih institucija u zemlji, regionu i na međunarodnom nivou, kao i podizanjem svijesti o potrebi onemogućavanja propagande i pozivanja na terorizam, te podsticanje terorizma na bilo koji način.

Za praćenje Strategije, odnosno Akcionih planova bila je nadležna Nacionalna komisija, a zatim nacionalni međuresorski Operativni tim.

2.2 Postojeće stanje

2.2.1 Oblast prevencije i suzbijanja terorizma

Terorizam u Evropi nalazi svoju inspiraciju u različitim ideologijama (radikalnim religijskim, nacionalističkim i separatističkim, nasilnim ljevičarskim, anarhističkim i desničarskim itd.). Međutim, terorističke i nasilne ekstremističke aktivnosti ne vrše se isključivo od strane centralizovanih i hijerarhijski postavljenih organizacija, već uključuju i manje grupe i pojedince koji djeluju samostalno i planiraju napade pod ograničenom ili nikakvom nadležnošću nadređene organizacije i time napore za njihovim sprječavanjem čine još težim. Takođe, nekadašnje pravilo da terorizam čine pojedinci i grupe van Evrope, više ne važi.

Naime, kako je navedeno u izvještaju EU po pitanju terorizma za 2020. godinu (TESAT 2021)¹⁹, sadašnja iskustva i dešavanja govore upravo suprotno. Brojni teroristi koji su izvršili terorističke napade na području Evrope, potiču i žive u Evropi, ali i regionu Zapadnog Balkana. Isto istraživanje navodi ključne trendove ispoljavanja ove pojave za prethodni period:

- Države članice EU prijavile su ukupno 57 izvršenih, neuspjelih i spriječenih terorističkih napada u 2020. godini, dok na prostoru Zapadnog Balkana nije bilo prijavljenih terorističkih napada.
- U posljednjih nekoliko godina broj terorističkih napada se umnogome nije mijenjao, već je ostao na nivou prethodnih godina, uz smanjenje sofisticiranosti njihove pripreme i izvršenja s tim što za razliku od ranijih godina (2018. i 2019.) u 2020. godini povećao se broj dovršenih terorističkih napada.

¹⁹Izvještaj Europol-a o situaciji i trendovima u oblasti terorizma u EU, TESAT 2021, 2021. godina.

- Izvršioци terorističkih napada su obično djelovali kao »usamljeni« pojedinci, dok je manji broj napada izvršen u grupi, što je moguće posljedica njihove online ili offline indoktrinacije.
 - Napade su počinili prvenstveno teroristi radikalizovani u svojim zemljama, međutim porijeklo ili mjesto rođenja počilaca se značajno razlikovalo, posebno u džihadistički inspirisanim napadima. Dio terorista ima državljanstvo zemalja EU, dio njih su u EU ušli kao tražioci azila ili ilegalni migranti, a neki od njih su nekoliko godina prije izvršenja napada boravili u zemljama EU. Većinom su bili poznati policiji, a dio njih su činili i teroristi koji su već bili osumnjičeni ili osuđivani.
 - Napadi ukazuju da teroristi više preferiraju napade na fizička lica nego na druge mete. U napadima su pretežno ciljani slučajni prolaznici u javnim prostorima i njihovi napadi se bitno ne razlikuju od onih u prethodnim godinama.
 - Broj osoba koje su putovale na ratišta u Iraku ili Siriji sa ciljem pridruživanja džihadističkim terorističkim organizacijama značajno je opao u zadnjih nekoliko godina. Takođe, broj povratnika sa stranih ratišta je imao trend opadanja, ali je veliki broj ovih lica ostao u pritvorima i kampovima na sjeveroistoku Sirije.
 - Pandemija COVID-19 nije umnogome izmijenila način izvršenja terorističkih akata. Ograničenje putovanja i okupljanja dovelo je do sve većeg korišćenja interneta za potrebe dijeljenja ekstremističkih sadržaja i umrežavanje terorista. Situacija stvorena pandemijom može biti dodatni faktor koji će uticati da se posebno ranjivi pojedinci ohrabruju za izvršavanje nasilnih djela.
 - Online propaganda i umrežavanje putem društvenih mreža su i dalje od suštinskog značaja za teroriste da nastave sa pokušajima regrutacije, radikalizacije i prikupljanja novčanih sredstava. Iako su kapaciteti ISIL/DAESH za distribuciju propagandnih materijala teško pogođeni uslijed gubitaka operativnih kapaciteta i infrastrukture, ova organizacija i dalje nastavlja da objavljuje propagandne poruke usmjerene prema široj javnosti. Pristalice ISIL/DAESH na mreži nastavile su sa svojim naporima da prenesu poruke ISIL/DAESH-a, uključujući pozive za izvršenje napada od strane usamljenih pojedinaca.
 - Slabljenje organizacijskih struktura ISIL/DAESH uticalo je na smanjenje atraktivnosti grupe. Međutim, nezadovoljni članovi i simpatizeri ISIL/DAESH će vjerojatno nastaviti da se pridržavaju džihadističkih uvjerenja. Al-Kaida i dalje ostaje velika prijetnja, s obzirom na činjenicu da će nastaviti sa motivacijom sljedbenika za izvršenje terorističkih napada. U narednom periodu, terorističke aktivnosti inspirisane ISIL/DAESH i Al-Kaidom ili drugim terorističkim organizacijama i dalje ostaju potencijalna opasnost;
 - Desničarski ekstremizam nastavlja da čini vrlo heterogen skup ideologija, političkih ciljeva i oblika organizacije, od usamljenih pojedinaca povezanih sa ekstremističkim zajednicama na mreži do hijerarhijskih organizacija, i ima tendenciju širenja, dijelom podstaknut strahom od islamizacije društva i zabrinutosti zbog migracija stanovništva. Desničarski
-

ekstremisti iskoristili su COVID-19 da bi podržali svoje narative o akceleralizmu i teorije zavjere koje sadrže antisemitsku, antiimigracijsku i antiislamsku retoriku.

- Ljevičarski i anarhistički ekstremizam i dalje predstavljaju prijetnju po ugrožavanje javnog reda i mira u određenom broju država Evrope. Pored dugogodišnjih tema poput antifašizma, antirasizma i percepcije državne represije, ljevičarski i anarhistički ekstremisti su se 2020. godine, bavili i novim temama poput skepticizma prema tehnološkom i naučnom razvoju (poput 5G mreže), mjerama suzbijanja COVID-19 i ekološkim problemima.
- Nema dokaza o korišćenju HBRN oružja od strane terorista u EU, uprkos indicijama da se teroristi aktivno interesuju za njegove mogućnosti.

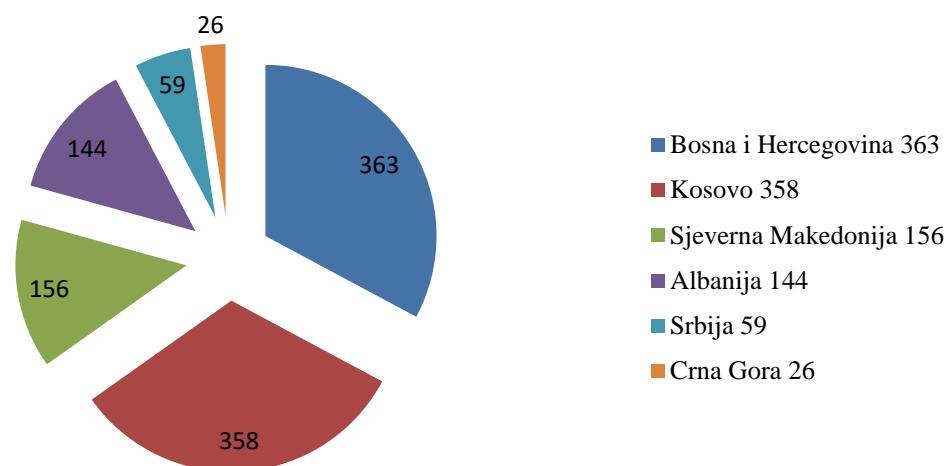
Radikalizacija stanovnika evropskih država, posredstvom ekstremističke propagande, postaje sve zastupljenija, pri čemu se u postupku vrbovanja maksimalno koriste savremena tehnološka komunikaciona dostignuća i socijalne mreže. Terorističke organizacije i ekstremisti koriste prednosti tehnoloških dostignuća kako bi pronašli i regrutovali nove pristalice kroz upotrebu društvenih mreža, internet aplikacija, video kanala i itd. Na ovaj način poruke se prenose veoma brzo i za relativno kratko vrijeme se može pridobiti veliki broj pristalica. Kao posljedica procesa pridobijanja novih pristalica nastao je fenomen „stranih terorističkih boraca” koji putuju u inostranstvo, u konfliktna i ratom zahvaćena područja, kako bi se u okviru paravojnih i terorističkih formacija pripremili i borili u područjima u kojima se odvijaju sukobi. Na ovaj način oni postaju još radikalniji i opasniji za društvo.

Prema objavljenim podacima Atlantic initiative iz Sarajeva i Global Community Engagement and Resilience Fund²⁰ iz istraživanja 2020. godine, navodi se da je od 2012. do kraja 2016. godine, na ratištima u Siriji i Iraku otputovalo 1.106 osoba iz regiona Zapadnog Balkana. Ovaj broj uključuje osobe za koje se sumnja da su ostale u ovim zemljama, kao i osobe za koje se zna da su se vratile u matične zemlje, te i osobe za koje se vjeruje da su poginule. Najveći broj lica je otišao iz Bosne i Hercegovine (363) i Kosova (358), Albanije (144) i Sjeverne Makedonije (156), dok je manji broj stranih terorističkih boraca otišao iz Srbije (59) i Crne Gore (26).

Na grafiku br. 3 prikazan je ukupan broj osoba koje su s prostora Zapadnog Balkana otputovale na ratišta u Siriji i Iraku u periodu od 2012-2016. godine

²⁰Vlado Azinović, “Rehabilitation and Reintegration of Returning Foreign Terrorist Fighters (RFTFs) and Their Families in the Western Balkans” (Global Community Engagement and Resilience Fund (GCERF), 2020), <https://www.gcerf.org/wp-content/uploads/2015/12/GCERFRNA-Western-Balkans-final.pdf>.

**UKUPNO 1106 OSOBA S PROSTORA ZAPADNOG BALKANA
OTPUTOVALO NA RATIŠTA U SIRIJI I IRAKU U PERIODU OD 2012-
2016. GODINE**

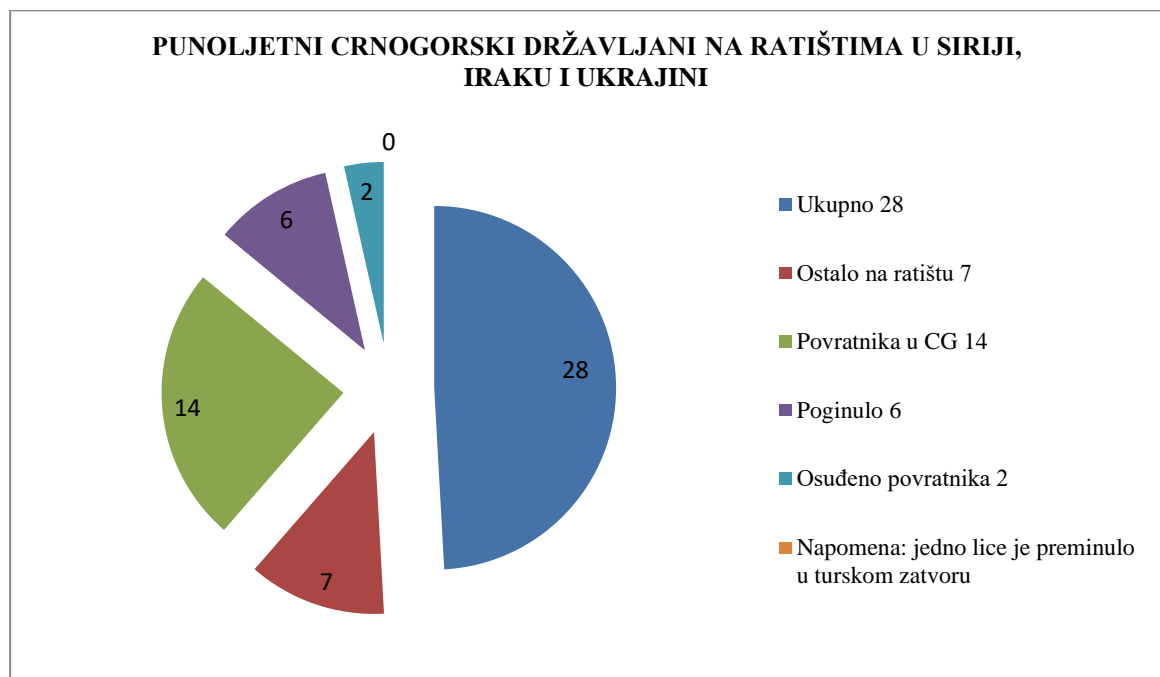
Grafik broj 3

Od ukupnog broja osoba koje su otputovale u Siriju i Irak, za 338 osoba se vjeruje da su u periodu od 2012. do 2020. godine poginule na ratištu (26 državljana Albanije, 153 državljana BiH, 39 iz Sjeverne Makedonije, 97 državljana Kosova i 17 državljana Srbije), dok se njih 464 zaključno sa aprilom 2020. godine i dalje nalazi u Siriji (73 državljana Albanije, 215 državljana BiH, 40 iz Sjeverne Makedonije, 97 državljana Kosova i 30 državljana Srbije), dok se u periodu od 2012. do 2019. godine, ukupno 479 osoba vratilo u matične države (45 državljana Albanije, 94 državljana BiH, 76 iz Sjeverne Makedonije, 242 državljana Kosova i 12 državljana Srbije).

Ukupno je za 23 punoljetna crnogorska državljana, ustanovljeno da su otputovala na ratište u Siriju i Irak (od čega je 18 muškaraca i pet žena), kao i za troje maloljetne djece (koja su u Siriju putovala sa roditeljima). Šest muškaraca je poginulo u zoni konflikta. U Siriji se nalaze tri muškarca, četiri žene i dvoje djece, koja su u ovu zemlju doputovala sa roditeljima, kao i još petoro djece koja su rođenja po dolasku njihovih roditelja na sirijsko ratište. Jedan muškarac, koji je bio uhapšen u Turskoj, a zatim i osuđen na kaznu zatvora, zbog povezanosti sa ISIL/DAESH, nedavno (početkom 2021. godine) je preminuo u turskom zatvoru. Takođe je ustanovljeno da se osam muškaraca, jedna žena i jedno dijete vratilo u Crnu Goru. Jedan povratnik sa sirijskog ratišta je osuđen za krivično djelo učešće u stranim oružanim formacijama. Kaznu je izdržao i sada se nalazi na slobodi.

Takođe je utvrđeno da se pet crnogorskih državljana nalazilo na ratištu na teritoriji istočne Ukrajine, od kojih se svih pet vratilo iz te zemlje. Jedan od njih je i osuđen za krivično djelo učešće u stranim oružanim formacijama, kaznu za ovo djelo je izdržao.

Na grafiku br. 4 prikazan je broj punoljetnih Crnogorskih državljana koji su otputovali na ratišta u Siriji, Iraku i Ukrajini

Grafik broj 4

Sa novostečenim borbenim vještinama, mnogi od „stranih terorističkih boraca” po povratku iz područja u kojima se odvijaju sukobi mogu postati prijetnja po bezbjednost i potencijalni izvršioци terorističkih napada. Fenomen stranih terorističkih boraca je sa borbama u Siriji dobio na intenzitetu i postao problem za čitav svijet, Evropu i region Balkana.

U dosadašnjem periodu prepoznate su i prijetnje od strane povratnika, samoradikalizovanih pojedinaca, kao i osoba koje uslijed različitih okolnosti nijesu uspjele otputovati u zone konflikta. Takođe, izazov za društvo predstavljaju i nagovještaji da bi se u narednom periodu mogao očekivati povratak većeg broja žena i djece sa stranih ratišta koji već duži period borave u zonama konflikta.

U cilju očuvanja vrijednosti crnogorskog društva i uspostavljanja ravnoteže između pozitivnih i negativnih efekata globalizacije potrebno je pravovremeno prepoznavanje okolnosti koje prouzrokuju proces radikalizacije i detektovanje neželjenih aktivnosti angažovanjem svih raspoloživih resursa Crne Gore, od relevantnih državnih organa (obavještajnih i kontraobavještajnih, policijskih, vojnih i dr.), pa do uključivanja cjelokupne političke, intelektualne i akademske i vjerske zajednice, civilnog sektora i medija koji će promovisati i nastaviti da promovišu toleranciju i suživot različitih kultura.

U tom kontekstu, Crna Gora je 2016. godine, u skladu sa najboljom praksom, napravila određene reforme na institucionalnom nivou. U skladu sa preporukama EK osnovala je Specijalno državno tužilaštvo koje je, između ostalog, nadležno za gonjenje učinilaca krivičnih djela iz oblasti terorizma. Osim toga, u okviru Uprave policije tada je formirano Specijalno policijsko odjeljenje

u čijoj nadležnosti je borba protiv terorizma. Ova jedinica direktno saraduje sa Specijalnim državnim tužilaštvom, a pored terorizma i blisko povezanih oblasti kao što su finansiranje terorizma i pranje novca, bavi se i pitanjima organizovanog kriminala.

Uzimajući u obzir terorističke prijetnje, kao i fenomen stranih terorističkih boraca, uspostavljanje savremenog i cjelovitog zakonskog okvira, koji je u skladu sa odgovarajućim međunarodnim standardima, jedan je od osnovnih preduslova za uspješne protivterorističke procese. Crna Gora nema sopstveni zakon o terorizmu, već su nadležnosti, ovlašćenja i postupci državnih subjekata, koji učestvuju u protivterorističkim aktivnostima, uređeni sa više pravnih dokumenata i zakona, koji se odnose na područje terorizma i na druga područja koja su u vezi sa njim.

Pored toga što je krivično djelo terorizma od ranije prepoznato u Krivičnom zakoniku, Crna Gora je u martu 2015. godine, uvažavajući najbolju praksu i u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 2178 (2014), usvojila reforme Krivičnog zakonika koje inkriminišu učestvovanje u stranim konfliktima i za koje je predviđena kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora²¹. Takođe, licima za koje se ustanovi da su krivi za organizovanje, regrutovanje, finansiranje, podsticanje, vođenje ili obučavanje ljudi ili grupa ljudi sa ciljem da se pridruže ili učestvuju u stranim sukobima zapriječena je zatvorska kazna od dvije do deset godina.

Pored sigurnosti građana od izuzetnog značaja je preduzimanje mjera u cilju zaštite i odbrane ključnih objekata u Crnoj Gori. Iako do sada u Crnoj Gori nije bilo organizovanih terorističkih napada, ovdje prije svega treba voditi računa da se smanji njihova ranjivost od eventualnog napada, odnosno o smanjenju efekta od izvršenog napada na određene objekte.

Imajući u vidu pozicioniranje Crne Gore kao atraktivne turističke destinacije na globalnom nivou, a prema podacima MONSTAT-a tokom 2019. godine, Crnu Goru je posjetilo 2,645,217 turista²², kao i dosadašnje međunarodno iskustvo, koje je pokazalo da je cilj terorista ugrožavanje života što većeg broja nevinih ljudi na jednom mjestu, prvenstveno na mjestima kao što su aerodromi, željezničke stanice, autobuske stanice, luke, vazduhoplovi i druga prevozna sredstva, samostalno i u saradnji sa međunarodnim partnerima, potrebno je raditi na podizanju standarda u bezbjednosti turističkih lokacija, kao i transporta ljudi i roba. To prvenstveno podrazumijeva poboljšanje zaštite vazdušne, pomorske, drumske i željezničke infrastrukture (aerodromi, luke, tuneli, mostovi, itd.) od prijetnji terorizma. S tim u vezi, Crna Gora je prepoznala potrebu da oblast zaštite kritične infrastrukture uredi donošenjem zakona kojim se određuje kritična infrastruktura i njena zaštita što je i učinjeno, donošenjem Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture, koji je stupio na snagu 03.01.2020. godine. Prilikom izrade ovog zakona izvršeno je usaglašavanje sa Direktivom Savjeta Evropske unije 2008/114 o utvrđivanju i označavanju Evropske kritične infrastrukture i procjeni potrebe poboljšanja njene zaštite.

Uzimajući u obzir činjenicu da je Crna Gora punopravan član NATO-a, u ovaj zakon su unijeti predlozi i sugestije koje je NATO dao. Zakonom su uređeni način određivanja kritične infrastrukture, njena zaštita, i druga pitanja od važnosti za kritičnu infrastrukturu.

²¹Na osnovu ovih izmjena, tokom 2017. i 2018. godine, dva crnogorska državljana su osuđena na po šest mjeseci zatvora zbog učešća u stranim oružanim formacijama

²²Istraživanje o dolascima i noćenjima turista za 2019. godinu

Oblasti kritične infrastrukture nazvane su sektorima kritične infrastrukture, i to su oblasti: energetike, saobraćaja, snabdijevanja vodom, zdravstvo, finansije, elektronske komunikacije, informaciono-komunikacione tehnologije, zaštita životne sredine, funkcionisanje državnih organa, kao i druge oblasti od javnog interesa.

Kroz tekst Zakona na detaljan način uređen je postupak izvještavanja i dostavljanja predloga za određivanje kritične infrastrukture između operatora kritične infrastrukture, ministarstava nadležnih za određeni sektor i Ministarstva unutrašnjih poslova, koje vrši nadzor nad kritičnom infrastrukturom. Ministarstvo unutrašnjih poslova je u obavezi da izradi podzakonska akta, kao i da izradi Program obrazovanja za koordinatore, koje odrede operatori kritične infrastrukture. Sektorske kriterijume za određivanje kritične infrastrukture propisuje Vlada Crne Gore.

Odredbama zaštite kritične infrastrukture propisane ovim zakonom izuzeti su MO odbrane, Vojska CG, ANB, UP, kao i kritična informatička infrastruktura, s obzirom da se njihova kritična infrastruktura štiti posebnim zakonima (Zakon o odbrani, Zakon o Vojsci, Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Zakon o unutrašnjim poslovima i Zakon o informacionoj bezbjednosti).

U cilju zaštite saobraćajne infrastrukture potrebno je sprovesti bezbjednosna istraživanja u kontekstu terorizma, sa posebnim osvrtom na smanjenje ugroženosti od fizičkog i elektronskog napada.

Takođe, potrebno je ulagati sredstva u razvoj i unapređenje informacionih tehnologija koje se koriste u razmjeni podataka o putnicima, evidentiranju putničkih dokumenata, čime se na samoj granici započinje zaštita građana. U tom kontekstu Crna Gora intenzivno radi na implementaciji međunarodno priznatih softverskih rješenja vezano za rano prepoznavanje putnika, razmjenu podataka o njima, formiranje baza podataka, itd.

Prepoznajući potrebu za usaglašavanjem sa pravnom tekovinom EU, kao i želju da se unaprijedi borba protiv krivičnih djela terorizma i drugih teških krivičnih djela, po prvi put u Crnoj Gori urediće se obrada podataka o putnicima u vazдушnom saobraćaju u cilju sprječavanja, otkrivanja i vođenja krivičnog postupka za krivična djela terorizma i druga teška krivična djela, kao i pronalaska lica za kojima se traga zbog ovih krivičnih djela.

Razlog za donošenje Zakona o upotrebi podataka iz evidencije podataka o putnicima zasnovan je na potrebi usaglašavanja pravnog sistema Crne Gore sa Direktivom (EU) 2016/681 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. aprila 2016. godine o upotrebi podataka iz evidencije podataka o putnicima (PNR) u svrhu sprječavanja, otkrivanja, istrage i krivičnog gonjenja za krivična djela terorizma i druga teška krivična djela.

Implementacija navedene Direktive EU predstavlja i obavezu Crne Gore u pregovorima o pristupanju EU, i predstavlja jednu od ključnih mjera u Pregovaračkom poglavlju 24.

Koristeći istraživačke napore i iskustva zemalja EU i drugih međunarodnih relevantnih partnera (UN, SE, OEBS, EU RAN CoE, ESCN, i dr.) nadležne institucije treba da jačaju kvalitet rada i koordinaciju prilikom izrade metodologija za zaštitu javnih mjesta sa velikim brojem posjetilaca (javna okupljanja, koncerti, sportski događaji, manifestacije i sl.). U skladu sa brojnim terorističkim napadima koji su se dogodili na tlu EU, EK je 2017. godine, predstavila Akcioni plan

za veću podršku državama da zaštite javne prostore i zaštite njihovu izloženost terorističkim napadima. Mjere se odnose na veću finansijsku podršku, smjernice za zaštitu javnih prostora i jačanje svijesti javnosti, razmjenu najboljih praksi, bolju saradnju na osnovama javno-privatnog partnerstva.²³

Takođe, u cilju sprječavanja slobodnog kretanja terorista ili terorističkih grupa potrebno je dodatno ojačati kontrolu državne granice kroz jačanje kopnene, pomorske i vazdušne bezbjednosti jačanjem kapaciteta Granične policije i Uprave carina, kao i kontrolom upotrebe putnih i ličnih dokumenata. Iako se stanje bezbjednosti na državnoj granici Crne Gore može okarakterisati kao veoma stabilno, iskustva pojedinih država Zapadne Evrope su pokazala da su teroristi, na putu prema Zapadnoj Evropi, koristili legalne i ilegalne rute kretanja, migrantske talase, itd.

Ekonomski razvoj ima direktan uticaj na sistem odbrane i bezbjednosti, kao i na socijalnu i političku stabilnost. Dugoročan ekonomski razvoj će unaprjeđenjem aktivnosti u privredi doprinijeti rastu bruto nacionalnog dohotka što će dati osnov za veća budžetska ulaganja u oblasti odbrane, bezbjednosti, socijalne politike, a samim tim doprinijeti političkoj stabilnosti. Zato je od vitalnog značaja unapređenje svih kapaciteta sistema odbrane i bezbjednosti u cilju borbe protiv terorizma, kako bi se identifikovale potrebe za sprječavanje konflikata.

Smanjenje siromaštva i razvoj društva su mogući kada postoje institucije i mehanizmi koji mogu obezbijediti bezbjednost i sigurnost građana. Cilj ekonomskog razvoja je smanjenje siromaštva, nejednakosti i nezapošljenosti, aostvaruje se u stabilnim bezbjednosnim uslovima koje garantuju izgrađene institucije sistema, kao i naše postignuće u evropskim integracijama i članstvo u Sjevernoatlanskoj alijansi. Zbog svega gore navedenog, ovom pitanju se mora posvetiti konstantna i dugoročna pažnja.

Nijedna zemlja ne može tvrditi da je imuna na terorizam. Rizik od terorističkih napada uvijek postoji i odgovorne institucije moraju izgraditi kapacitete i sposobnosti koji će biti u mogućnosti spriječiti ih, a ako ne uspiju u tome, tada da budu u stanju da na pravi način odgovore na njih.

Imajući u vidu da je Crna Gora punopravna članica NATO-a, te njene aspiracije u kontekstu evropskih integracija, potrebno je raditi na razvoju potpune interoperabilnosti odbrambeno-bezbjednosnih struktura sa EU i NATO, u cilju koherentnosti odgovora na terorističke napade. U tom kontekstu, pored neophodne međunarodne saradnje, potrebno je nacionalni zakonodavni i institucionalni okvir usaglasiti sa NATO i EU standardima na ovom polju.

Kada je riječ o počiniocima krivičnih djela iz oblasti terorizma, Crna Gora će primjenjivati domaće i međunarodne zakonske obaveze koje se tiču borbe protiv terorizma. S tim u vezi, lica koja sprovode aktivnosti propagande i podsticanja na terorizam, regrutovanja crnogorskih građana za terorističke napade, logističke podrške i finansiranja krivičnih djela terorizma, biće procesuirana, odnosno gonjena u skladu sa Krivičnim zakonikom Crne Gore. Organi za sprovođenje zakona i sudovi sprovodiće svoje aktivnosti uz poštovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda, kao i odredbi

²³Evropska komisija, saopštenje za javnost, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3947_hr.htm

međunarodnog prava²⁴. Takođe, Crna Gora će nastaviti da razvija nacionalne sposobnosti i mehanizme potrebne za adekvatno procesuiranje počilaca/pomagača krivičnog djela terorizma.

Ova Strategija izrađena je na osnovu Procjena prijetnje od terorizma i Procjene rizika, koje su izrađene u prethodnom periodu, a između ostalog, kao prednost identifikovale stabilnost nacionalnog sistema bezbjednosti i javno proklamovanu i aktivnu politiku mira Crne Gore, posebno politiku pomirenja u regionu, dok je kao potencijalna prijetnja prepoznat razvoj bezbjednosne situacije na Bliskom istoku i Africi i njen uticaj na region Zapadnog Balkana.

U navedenim procjenama, koje se periodično ažuriraju, građansko društvo, zaštita manjinskih prava na nivou najviših standarda i postojeća tolerancija između vjerskih zajednica, prepoznati su kao prednost, a nedovoljna društvena integracija pojedinih grupa, slabljenje uloge porodice, zloupotreba društvenih mreža, kao slabost. Učešće jednog broja državljana Crne Gore u oružanim sukobima u inostranstvu i njihov povratak u zemlju, takođe je prepoznat kao potencijalna prijetnja.

Proces globalizacije u svim oblastima ljudskog djelovanja, praćen slobodnim kretanjem ljudi, informacija, roba i kapitala, predstavlja pogodan ambijent za teroriste da promovišu svoje ideje, pridobijaju nove simpatizere i šire prostor djelovanja.

Izmijenjene globalne i druge okolnosti dovele su do višestruke promjene prirode terorističke prijetnje:

- ranije bezbjednosne prijetnje lokalnog karaktera (unutrašnji sukobi, odsustvo dobre uprave, nezaposlenost, siromaštvo, nizak nivo socijalne zaštite i obrazovanja), prerasle su u globalne izazove, prvenstveno zbog međuzavisnosti savremenih društava;
- nastanak i jačanje terorističkih struktura na Bliskom istoku i u sjevernoj i podsaharskoj Africi, koje su uspjele da u kratkom vremenskom periodu animiraju i regrutuju desetine hiljada boraca iz gotovo svih država svijeta, na ovaj način stvarajući ogroman ekonomski i drugi potencijal za podršku terorističkim aktivnostima;
- razvoj i dostupnost savremenih komunikacionih i informacionih tehnologija uvećao je rizik njihove zloupotrebe ne samo za komunikaciju, propagandu, vrbovanje ili terorističku obuku, već i za sajber-terorističke napade, u okviru kojih su informacioni resursi sredstvo, ali i objekat napada;
- trend decentralizacije terorističkog djelovanja došao je do svog krajnjeg ishodišta, oličen u mogućnosti da izvršioi terorističkih napada budu i samoradikalizovani pojedinci koji su se na izvršenje napada odlučili samostalno;

²⁴U Crnoj Gori, osnov za ukazivanje međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima sadržan je u bilateralnim i multilateralim i međunarodnim ugovorima, kao i u Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i Zakoniku o krivičnom postupku. Međunarodna pravosudna saradnja u krivičnim stvarima ostvaruje se na osnovu 26 multilateralnih ugovora Savjeta Evrope i Ujedinjenih Nacija. Osim toga, pravna pomoć u krivičnim stvarima uređena je i bilateralnim međunarodnim ugovorima.

- tokovi finansijskih sredstava koji mogu biti korišćeni za finansiranje terorizma teško se kontrolišu;
- masovne migracije stanovništva, uz poroznost granica, mogu biti iskorišćene za nesmetano kretanje terorista, kako u tranzitnim, tako i u zemljama konačnog odredišta;
- iako teroristi načelno biraju visoko simbolične mete, uz izazivanje što više žrtava, materijalnih razaranja i straha kod stanovništva, u posljednja vrijeme sve su češći napadi na lako dostupne „meke“ mete, izvršeni priručnim sredstvima;
- angažovanje u razvoju spremnosti i kapaciteta za suočavanje sa HBRN rizicima, u skladu sa Evropskim Akcionim planom za povećanje spremnosti po pitanju hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih bezbjednosnih rizika koji se odnose na eksploziv (prekursori);
- proliferacija oružja za masovno uništenje (HBRN) i ilegalna trgovina svim vrstama oružja povećava opasnost da oružje, uključujući i oružje za masovno uništenje, dođe u posjed struktura nad kojima država nema kontrolu, posebno terorističkih grupa i pojedinaca;
- zloupotreba prekursora eksploziva povećava opasnost pristupa i korišćenja ovih supstanci od strane terorističkih grupa i pojedinaca za izradu domaćeg eksploziva.

Kada je u pitanju prijetnja od terorizma, Crna Gora se susrijeće i sa sljedećim specifičnostima:

- djelovanje pripadnika i simpatizera radikalnih vjerskih grupa, organizaciono i funkcionalno povezanih sa istomišljenicima u regionu i šire;
- povratak stranih terorističkih boraca iz konfliktnih područja u Crnu Goru ili države regiona, dodatno radikalizovanih i osposobljenih za izvršenje terorističkog napada;
- opasnost od infiltracije terorista u uslovima masovnog priliva migranata i izbjeglica preko teritorije Crne Gore.

Nastojanja da se, u cilju suprotstavljanja ovoj prijetnji, donesu odgovarajući normativni, institucionalni i operativni planovi i politike, dodatno otežava činjenica da je terorizam dinamična pojava sa sposobnošću transformacije. Korišćenje novih strategija, taktika i metoda, sa finansijskom podrškom čije je porijeklo teško identifikovati, otežava otkrivanje aktivnosti terorista, odnosno predviđanje ciljeva i načina napada.

Procjena rizika i procjena prijetnji od terorizma, zasnovana na brojnim indikatorima i analizi ključnih faktora i elemenata koji utiču na stepen prijetnje, ukazuje da se terorističke prijetnje u Crnoj Gori ne mogu isključiti. U prilog ovome ide saznanje da unutar zemlje, kao i u regionu Zapadnog Balkana postoje lica i grupe, sposobni i motivisani da pripreme, organizuju i realizuju terorističke napade.

2.2.2 Oblast prevencije i suzbijanja pranja novca i finansiranja terorizma

Međunarodni standardi kroz revidiranu preporuku broj 1 FATF-a definišu obavezu izrade Nacionalne procjene rizika. Izrada Nacionalne procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori, osim usklađivanja sa navedenim međunarodnim standardima, predstavlja sistematičan proces prikupljanja i analize relevantnih podataka čiji je cilj da se procijeni stepen izloženosti države rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma. Navedeni dokument predstavlja najznačajniji strateški dokument u zemlji koji se odnosi na oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, koji, zajedno sa Akcionim planom za umanj enje rizika od SPNFT, usvaja Vlada Crne Gore.

Njena svrha je detaljno sagledavanje trenutnog stanja kako bi se unaprijedio sistem sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u zemlji, u smislu efikasnog angažovanja i koordinacije raspoloživih finansijskih, tehničkih i ljudskih resursa u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i raspodjele - preusmjerenja raspoloživih resursa sa onih oblasti gdje se utvrdi niži rizik na oblasti utvrđenog većeg rizika.

Na kraju dokumenta je predstavljen akcioni plan koji prati dokument, sa predlogom mjera i radnji za nadležne organe iz sistema sprječavanja i suzbijanja pranja novca i finansiranja terorizma. Navedene mjere imaju za cilj smanjenje ili eliminaciju slabosti koje su utvrđene u analizama ranjivosti sistema, kao i edukaciju službenika koji učestvuju u sistemu borbe protiv pranja novca.

Zaključci iz NPR će se koristiti i pri izradi ove Strategije, koja su najvećoj mjeri oslanja na NPR i samo formulise dalje aktivnosti planove u vezi s rezultatima tog dokumenta.

Novi dokument NPR (2015-2019) sa Akcionim planom za smanjenje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma Vlada Crne Gore je usvojila 15. oktobra 2020. godine. S obzirom da su NPR i Akcioni plan usvojeni krajem 2020. godine neophodno je ažurirati akcioni plan u dijelu rokova.

Prema rezultatima NPR Crnoj Gori postoji srednji stepen rizika od pranja novca i nizak stepen rizika od finansiranja terorizma. Kada se radi o prijetnjama, analiza je prepoznala krivična djela sa visokim stepenom rizika: trgovina narkoticima koja se ostvaruje na međunarodnom nivou, utaja poreza i doprinosa i zelenaštvo.

Kao najvažniji sektori koji su procijenjeni i u kojima je utvrđen značajan stepen ranjivosti, a samim tim i rizika se izdvajaju banke, zatim sektor nekretnina (izgradnja i prodaja) i priređivača igara na sreću. Na navedeno upućuju i izrađene tipologije pranja novca.

Prema podacima koji su dobijeni od različitih nadležnih organa, a uzimajući u obzir praktična iskustva, prepoznata je ranjivost bankarskog sektora, kao jednog od najvažnijih sektora. Naime, bankarski sektor se i dalje širi osnivanjem novih banaka, sa sve većim brojem proizvoda, a naročito elektronskih proizvoda i drugih elektronskih usluga, koji osiguravaju veću anonimnost, što u značajnoj mjeri ostavlja mogućnost njegove zloupotrebe u svrhe pranja novca. Iz tog razloga nadzor nad bankarskim sektorom koji prevashodno vrši Centralna banka Crne Gore je nezaobilazan i ključan.

Pored banaka, kao značajan sektor u smislu rizika, koji se izdvojio na osnovu analiza je i sektor nekretnina, uključujući i građevinarstvo. To je sektor koji je definitivno doživio intezivan razvoj u poslednjoj deceniji, te kao sektor u brzom razvoju koji je generisao jako velikukoličinu sredstava, predstavlja pogodno tle za „pranje novca“ i kao takav mora biti bolje kontrolisan.

Osim navedenih izdvaja se i sektor igara na sreću, a naročito kazina. U ovom sektoru se dominantno vrše gotovinske transakcije, a zadnjih godina je sve više zastupljeno priređivanje igara na sreću putem interneta, što dodatno usložnjava postupak kontrole i identifikovanja tokova novca, i otvara nove mogućnosti za korištenje ovog sektora u svrhe pranja novca.

Kako je pitanje online priređivanja igara na sreću uređeno svega jednim članom u postojećem Zakonu o igrama na sreću, ovo pitanje će biti detaljnije uređeno novim Zakonom o igrama na sreću i nagradnim igrama, koji je Programom rada Vlade za 2021. godinu predviđen za IV kvartal ove godine.

Pored navedenih izdvojenih sektora, kroz procjenu rizika od finansiranja terorizma dat je detaljan pregled prepoznatih slabosti, sa procjenom prijetnji i ranjivosti i prikazom mogućih zloupotreba u svrhe finansiranja terorizma. Analiza sadašnjeg stanja pokazuje da Crna Gora u prethodnom periodu nije bila suočena sa finansiranjem terorizma.

Međutim, kao potencijalna ranjivost je nedovoljno razvijen mehanizam saradnje državnih organa u pogledu sprječavanja upotrebe finansijskih sredstava od strane potencijalnih finansijera terorizma i njihovo blokiranje. U tom pravcu, koordinacija i brza razmjena podataka između državnih organa uključujući i međusobne pristupe podacima u bazama podataka moraju biti uspostavljene na većem nivou. Iz aspekta obveznika, ranjivost se ogleda u pogledu kontrole NVO u dijelu nemogućnosti utvrđivanja porijekla novca i svrhe u koju je pribavljen i u koju se koristi. Uočene su nedovoljne kontrole i provjere lica prilikom zahtjeva za upis NVO i kasnije tokom poslovanja NVO-a. Neophodan je strožiji pristup prilikom provjera priložene dokumentacije, provjera ovlašćenih lica, posebno ukoliko su lica iz inostranstva (različitih geografsku regiona), provjera tokova novca, i svih drugih mjera i radnje koje su potrebne radi preventivnog djelovanja kada je u pitanju finansiranje terorizma.

Neprofitne organizacije (NPO) su s aspekta finansiranja terorizma i pranja novca u međunarodnim standardima su rizične iz razloga podložnosti zloupotrebama. Shodno tome, potrebno je izvršiti analizu sektora NPO-a u smislu procjene njihove podložnosti omogućavanju finansiranja terorizma i pranja novca, kako bi se stekla jasna slika o sistemu registracije, evidencija, provjera aktivnosti itd., kao i određenja potrebe i načina nadzora od strane relevantnih institucija.

Pristup zasnovan na procjeni rizika koji primjenjuje fokusirane mjere u odgovoru na identifikovane prijetnje zloupotrebe NPO-a u svrhu finansiranja terorizma je od ključnog značaja. Mjere koje država usvaja kako bi zaštitila NPO od zloupotreba u svrhu finansiranja terorizma ne treba da osujete ili obeshrabre zakonite humanitarne aktivnosti.

Umjesto toga, takve mjere treba da promovišu odgovornost i uliju veće povjerenje među NPO, širom donatorske zajednice i opšte javnosti, da će humanitarna sredstva i usluge stići do svojih ciljanih zakonitih korisnika. Sistemi koji promovišu postizanje većeg stepena odgovornosti, integriteta i povjerenja javnosti u upravljanju i funkcionisanju NPO su od ključne važnosti da bi se osiguralo da ne budu zloupotrijebljeni za finansiranje terorizma.

Međutim, zaključak je da treba biti spreman i na izazove u tom dijelu s obzirom da je to globalni problem koji se lako prelijeva na sve države i da nijedna nije imuna na potencijalne slučajeve terorizma i finansiranja terorizma. U dokumentu je predstavljen sistem sprječavanja finansiranja

terorizma, zakonodavni okvir, institucije i njihove nadležnosti, kao i analiza ranjivosti koje su generalne kao i prijetnji koje su utvrđene međunarodnom praksom.

U tom smislu neophodno je hitno usklađivanje Zakona o restriktivnim mjerama sa relevantnim rezolucijama UN, preporukama FATFa, direktivama EU, odlukama međunarodnih organizacija čiji je Crna Gora član ili čijim se izjavama pridružuje u skladu sa vanjsko političkim prioritetima, drugim osnovama shodno međunarodnom pravu i preporukama MONEYVAL-a. Iako je usvajanjem ovog zakona 2018. godine unaprijeđen sistem primjene međunarodnih restriktivnih mjera u Crnoj Gori, neophodno je njegovo dalje usklađivanje kako sa navedenim međunarodnim dokumentima i standardima tako i sa komentarima EK i stranih eksperata. Na ovaj način će se izdefinisati jasne procedure i postupci uvođenja i primjene restriktivnih mjera - ciljanih finansijskih sankcija koje se odnose na terorizam i finansiranje terorizma i proliferaciju oružja za masovno uništenje, utvrđivanje procedura identifikovanja lica, dostavljanja predloga za stavljanje na nacionalnu listu označenih lica i preduzimanja radnji prema ovim licima i njihovoj imovini, kao i postupanje nadležnih organa u odnosu na UN liste označenih lica.

Otklanjanjem nedostataka utvrđenih izradom NPR ujedno se otklanjaju i nedostaci koje je u postupku evaluacije sistema SPNFT u Crnoj Gori utvrdio Komitet eksperata SE za evaluaciju mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma – MONEYVAL, u okviru kojeg Crna Gora ima obavezu primjene međunarodnih standarda u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma uključujući i rezolucije Savjeta bezbjednosti UN-a koje se odnose na terorizam, finansiranje terorizma i širenje oružja za masovno uništenje.

Naime, Crna Gora kao članica MONEYVAL-a prema procedurama ovog Komiteta podliježe evaluaciji sistema SPNFT svake četiri godine. S obzirom da je prethodni 4. krug evaluacije MONEYVAL-a sproveden 2015. godine, u narednom periodu predstoji 5. krug evaluacije. Navedeni postupak je od izuzetnog značaja i pored procjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa relevantnim međunarodnim propisima i procjenu djelotvornosti sistema. Shodno tome Vlada Crne Gore je formirala međuresorsku radnu grupu za inteziviranje aktivnosti i monitoringa u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Radna grupa ima zadatak da se sistem SPNFT a samim tim i rezultati u ovoj oblasti unaprijede u najvećoj mogućoj mjeri i ostvare vidljivi rezultati u borbi protiv organizovanog kriminala, a samim tim zadovolje kriterijumi 5. kruga evaluacije.

SE je kroz Horizontalni program EU i SE za zapadni Balkan i Tursku još 2018. godine, podržao crnogorske vlasti prilikom rada na unapređenju sistema SPNFT i pripremi za predstojeću evaluaciju MONEYVAL-a. Kao jedna od aktivnosti u okviru ovog projekta je rad na izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, izradom analize i preporuka u cilju usklađivanja teksta zakona sa relevantnim standardima. Međutim, prema komentarima EK iz 2019. godine na Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama i MONEYVAL-ovom revidiranom izlaznom izvještaju o CG za 2020²⁵, tekst važećeg zakona sadrži nedostatke koji se moraju otkloniti u cilju unapređenja njegove usklađenosti.

²⁵MONEYVAL-ov revidirani izlazni izvještaj o CG dostupan je na: <https://rm.coe.int/moneyval-2019-31rev-mgr-4thfollowuprep/16809e6485>

U okviru navedenog projekta izrađen je Tehnički dokument u pogledu izmjena i dopuna Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama kao takav sadrži analizu najnovijeg Nacrta zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama Crne Gore i pregled preporuka. Za potrebe izrade ovog dokumenta, analizirani su sljedeći dokumenti:

- Nacrt zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama od 18. juna 2020. godine, dostavljen na lokalnom jeziku od strane SE na dan 3. avgusta 2020;
- Komentar EK na Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama koji je dostavio SE²⁶.

Preporuke se fokusiraju na one odredbe Nacrta zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama koje nijesu u skladu sa međunarodnim standardima za SPNFT ili u znatnoj mjeri odstupaju od najbolje međunarodne prakse. Osim toga, određene preporuke date su kako bi se osigurala interna konzistentnost Nacrta zakona. Ovaj tehnički dokument bavi se samo ciljanim finansijskim sankcijama koje se odnose na terorizam, finansiranje terorizma i širenje oružja za masovno uništenje i ne pokriva druge sankcije i restriktivne mjere koje regulišu UN, EU i druge međunarodne organizacije²⁷ ili pojedine zemlje²⁸.

Komentari i preporuke su imali za cilj da pomognu nadležnim organima u Crnoj Gori da privedu kraju izmjene i dopune Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, te navedeni dokument može itekako pomoći u usaglašavanju Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti kao i izradu svih neophodnih podzakonskih akata.

Radi usaglašavanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma sa međunarodnim standardima, Direktivom EU 2018/843 Evropskog parlamenta i Savjeta (5. Direktivom) kao i sa preporukama FATF-a i MONEYVAL-a, potrebno je između ostalog:

- proširiti listu obveznika za privredna društva, pravna lica i fizička lica koja obavljaju djelatnost, odnosno poslove: posredovanja u iznajmljivanju nekretnina, u transakcijama u kojima mjesečne zakupnine iznose 10 000 erura ili više;
- omogućiti da se identifikacija klijenta koji je fizičko lice, odnosno njegov zastupnik, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja djelatnost može izvršiti bez obaveznog fizičkog prisustva, na osnovu kvalifikovanog elektronskog sertifikata klijenta izdatog od strane certifikacionog tijela sa sjedištem u Crnoj Gori, odnosno stranog elektronskog sertifikata koji je ravnopravan sa domaćim, u skladu sa zakonom kojim je uređeno elektronsko poslovanje i elektronski potpis, i postupka video-identifikacije;
- u dijelu Registra stvarnih vlasnika da se izvrši izmjena kako bi pravni subjekti imali obavezu da redovno ažuriraju informacije o stvarnom vlasniku, kao i da prijave nepodudarnosti u informacijama o stvarnom vlasniku koje se nalaze u registru; zatim treba propisati neograničen pristup opšte javnosti registru, kao i obavezu postojećih privrednih subjekata da dostavljaju svoje podatke o stvarnom vlasniku za potrebe registra;

²⁶Pisani komentari EU obrađeni su u ovom tehničkom radu u odjeljcima Opšti i Posebni komentari, a srodne preporuke su predstavljene u svakom članu Nacrta zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.

²⁷Kao što su, na primjer, zabrana putovanja, prekid diplomatskih odnosa i ekonomske sankcije.

²⁸Vidjeti primjer SAD i OFAC-ov spisak označenih lica (<https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>)

- urediti Registar računa i sefova koji će voditi i održavati Centralna banka Crne Gore. Shodno tome, treba omogućiti finansijsko-obavještajnoj jedinici neposredni elektronski pristup Registru;
- ojačati ovlaštenja nadzornih organa, gdje isti treba da imaju ovlaštenja da vrše neposredni i posredni nadzor nad obveznicima, ovlaštenja da zatraže dokumentaciju, da se primora popunjavanje upitnika za prikupljanje podataka, kao i ovlaštenje da se zatraže informacije da bi se utvrdilo da je neki subjekt obveznik shodno Zakonu o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Ta ovlaštenja treba da prati mogućnost izricanja novčane kazne obvezniku koji ne ispuni zahjtev nadzornog organa uključujući nepopunjavanje upitnika za prikupljanje podataka;

Takođe, priilikom izrade Zakona treba voditi računa da se što jasnije i bolje definišu mjere koje će sprovesti obveznici u cilju sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (npr. jasno definisanje razlike između pojednostavljene i produbljene kontrole), što će dovesti i do lakše i efikasnije primjene Zakona, posebno kada su u pitanju mjere koje preduzimaju nadzorni organi u smislu ovog zakona.

U maju 2021. godine, potpisan je novi Sporazum za unapređenje saradnje u oblasti kriminala o automatskoj obradi podataka.

Potpisnici sporazuma su Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Vrhovni sud Crne Gore, Vrhovno državno tužilaštvo, Sudski savjet, Centralna banka Crne Gore i Sektor za finansijsko obavještajne poslove Uprave policije.

Sporazum proizilazi iz potrebe za tijesnom i nesmetanom razmjenom informacija između policije, pravosudnih organa i drugih relevantnih uprava, a postupajući po Izvještaju o napretku Crne Gore za 2020. godinu, u kome EK sugerše uspostavljanje jedinstvene funkcije pretraživanja i interoperabilnih baza podataka, koje su presudne za povećanje efikasnosti istraga i usklađivanje sa savremenom policijskom praksom u EU.

Crna Gora je na ovaj način, uspostavila siguran elektronski komunikacioni sistem koji omogućava organima za sprovođenje zakona i tužilaštvima da razmjenjuju podatke na djelotvoran i siguran način, kao i neposredan pristup relevantnim bazama podataka, što je i predviđeno privremenim mjerilima za Pregovaračko poglavlje 24.

Pristup bazama katastarskih podataka i podataka koje vodi Centralna banka Crne Gore biće novina u odnosu na prethodni sporazum, a ujedno saradnju će unaprijediti i učešće Sudskog savjeta.

Cilj ovog sporazuma je stvaranje odgovarajućih okvira za razmjenu podataka između institucija, što je neophodno da bi policijska i pravosudna saradnja u krivičnim stvarima zaista bila efikasna.

Analizom stanja u oblasti suzbijanja i prevencije terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma koja je urađena kako na osnovu procjena urađenih na nacionalnom nivou, prije svega NPR i procjena relevantnih međunarodnih tijela SE i EK utvrđeni su nedostaci koji će se nastojati otkloniti u najvećoj mogućoj mjeri kroz ispunjavanje ciljeva definisanih ovom Strategijom.

Što se tiče oblasti pranja novca, može se konstatovati da je ova globalna pojava podložna konstantnim promjenama. Kroz pranje novca počinioci na različite načine pokušavaju legalizovati nelegalno stečen novac, što u manjoj ili većoj mjeri može uticati i na ekonomski razvoj svakog sistema.²⁹

Fokus borbe protiv počinilaca terorističkih aktivnosti se stavlja na zaustavljanje i samo izvršenje terorističkog čina. U odnosu na navedeno posebna pažnja se odnosi na preventivno djelo koje predstavlja finansiranje terorističkih akata, odnosno finansiranje samih organizacija. Dakle, sami postupak otkrivanja finansiranja terorizma predstavlja i sam čin stopiranja terorističkog akta, odnosno, smanjenje rizika da će isti biti realizovan za čije ostvarenje je neophodno i prikupiti novčana sredstva kako bi se isti i sproveo. Postupak prikupljanja sredstava za realizaciju terorističkog čina može se odvijati na više načina, tj. putem više izvora, koji se uglavnom odvija i koristi više finansijskih sistema, gdje se koriste bankarski računi, sistem prenosa novca putem „Western Union“, a takođe i slični sistemi, kao i neformalni sistem prenosa novca - „havala“ (prenos novca putem kurira). U tom pravcu treba vršiti bolje kontrole kada se kao pošiljaoci, odnosno primaoci, pojavljuju bezbjednosno interesantna lica.

Treba istaći da se terorističke aktivnosti sprovode na organizovan način. Same organizacije razvijaju alternativne načine svog organizovanja i finansiranja. Iz tog razloga, obaveza je svih država i njenih institucija da kontinuirano analiziraju i prate sve moguće vidove potencijalnih terorističkih prijetnji sa kojim bi se mogla susresti i Crna Gora. Dakle, jako važno je preventivno djelovanje organa sistema, u cilju praćenja transfera novca i prenosa preko granica, kao i praćenja samih ljudi. Pored državnih organa, bitna je i uloga obveznika u čijoj nadležnosti je sprječavanje novčanih transakcija namijenjenih za finansiranje terorizma. Isti su u obavezi da identifikuju lica koja se nalaze na zvanično objavljenim listama terorista i terorističkih organizacija, a koje dobijaju posredstvom međunarodnih institucija i organizacija.

U cilju unapređenja sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma i ispunjavanju međunarodnih standarda u ovoj oblasti, odnosno Preporuka FATF-a, Crna Gora je 2015. godine, prvi put izradila dokument NPR za period 2011-2014. godine i Akcioni plan za umanjene rizika. NPR je izrađena prema metodologiji Svjetske banke i predstavlja sveobuhvatan proces prikupljanja i analize relevantnih podataka s ciljem da se procijeni stepen ranjivosti/izloženosti svih pojedinačnih sektora pranju novca i finansiranju terorizma. NPR se izrađuje u formi strateškog dokumenta koji će biti predmet naknadne međunarodne evaluacije Crne Gore od strane MONEYVAL-a. Ovaj dokument obuhvata procjenu rizika na nacionalnom nivou, procjenu rizika svih sektora, analize svih relevantnih segmenata u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, procjene prijetnji i ranjivosti čiji je pregled dat detaljno kroz prikaze pojedinačnih kategorija - modula (ukupno 7 + 1 modul za procjenu rizika od finansiranja terorizma) i Akcioni plan za smanjenje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kojim se predlažu mjere koje je potrebno preduzeti kako bi se uticalo na prevazilaženje ili smanjenje utvrđene ranjivosti a koje bi u krajnjem smanjile stepen rizika. Navedeni dokument predstavlja najznačajniji strateški dokument u zemlji koji se odnosi na oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, koji usvaja Vlada, i čiji zaključci i analize služe za preraspodjelu resursa i stavljanje fokusa na

²⁹Prema podacima UN Kancelarije za drogu i kriminal (UNODC), godišnje se opere oko 5% od globalnog GDP (oko 2 triliona dolara).

najvažnije tačke kako bi se postigla efikasnost u postupanju, a i kako bi relevantne institucije imale informaciju u kom dijelu je potrebno preduzeti više aktivnosti kako bi se upravljanje rizikom unaprijedilo. Zaključci iz NPRsu korišćenipri izradi ove Strategije, koja su najvećoj mjeri oslanja na NPR i samo formulise dalje aktivnosti planove u vezi s rezultatima tog dokumenta.

Četiri godine kasnije Crna Gora je usvojila novu NPR za period 2015-2019. godine. Na osnovu izvršene procjene utvrđeno je da je u Crnoj Gori srednji stepen rizika od pranja novca, dok je nizak stepen rizika utvrđen u odnosu na finansiranje terorizma.

Kada se radi o prijetnjama, analiza je prepoznala krivična djela sa visokim stepenom rizika: trgovina narkoticima koja se ostvaruje na međunarodnom nivou, utaja poreza i doprinosa i zelenaštvo.

Kao najvažniji sektori koji su procijenjeni i u kojima je utvrđen značajan stepen ranjivosti, a samim tim i rizika se izdvajaju banke, zatim sektor nekretnina (izgradnja i prodaja) i priređivača igara na sreću.

Vežano za pitanje on line priređivanja igara na sreću, ono je uređeno svega jednim članom u postojećem Zakonu o igrama na sreću, te će ovo pitanje biti detaljnije uređeno novim Zakonom o igrama na sreću i nagradnim igrama, koji je Programom rada Vlade za 2021.godinu predviđen za IV Q.

Analiza sadašnjeg stanja pokazuje da Crna Gora u prethodnom periodu nije bila suočena sa finansiranjem terorizma. Međutim, zaključak je da treba biti spreman i na izazove u tom dijelu s obzirom da je to globalni problem koji se lako prelijeva na sve države i da nijedna nije imuna na potencijalne slučajeve terorizma i finansiranja terorizma.

Novi dokument NPR 2015-2019 sa Akcionim planom za smanjenje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma Vlada Crne Gore je usvojila 15. oktobra 2020. godine. S obzirom da su NPR i Akcioni plan usvojeni krajem 2020. godine, neophodno je izraditi i usvojiti novu NPR sa novim Akcionim planom. Takodje, ukoliko se procijeni potrebnim, izvršice se azuriranje pojedinih oblasti za koje se eventualno ukaze potreba ponovne analize i procjene u skladu s nekim novim informacijama i podacima s kojima bi raspolagale relevantne institucije.

Registar računa je osnovan u ranijem periodu, i u vlasništvu je Centralne banke Crne Gore, međutim isti sadrži samo podatke o rezidentima, jer je formiran za potrebe primjene Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Međutim, Centralna banka je pristupila proširenju navedenog registra računa koji će sadržati podatke o svim računima, dakle i nerezidentima. Navedeni registar je već stavljen na raspolaganje određenim institucijama koje imaju u nadležnost borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, ali je dostupnost registru proširena i na sve ostale relevantne insitucije iz Sistema zaključivanjem Sporazuma o razmjeni podataka.

Novim Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja teorizma, će se definisati norme koje će se odnositi na registar racuna i dodatno sefova, koje će voditi Centralna banka, a koji će biti dostupni FOJ-u.

2.2.3 Međunarodna saradnja u oblasti terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma

Crne Gora je u potpunosti posvećena međunarodnoj saradnji na svim nivoima, s ciljem pravovremene razmjene informacija, prikupljanja dokaza i vođenja zajedničkih istraga u predmetima terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Uprava policije Crne Gore kroz svoje redovne aktivnosti u borbi protiv terorizma, kontinuirano vrši razmjenu podataka i unakrsne provjere sa partnerima iz EUROPOL-a, INTERPOL-a, SELEC-a, US agencijama, ali i drugim partnerskim službama.

Posredstvom EUROPOL-ovog komunikacionog kanala CT SIENA vrši se stalna međunarodna razmjena informacija između nacionalnih jedinica za borbu protiv terorizma, među državama članicama EU, državama Zapadnog Balkana, kao i drugim državama koje nisu članice EU, a koje su operativni partneri EUROPOL-a.

Aktivno se učestvuje u razmjeni informacija sa Generalnim Sekretarijatom INTERPOL-a u cilju identifikovanja aktivnih terorističkih grupa i pružanja analitičke podrške INTREPOL-a, u cilju poboljšanja kapaciteta država članica u borbi protiv prijetnji od terorizma.

Takođe, Uprava policije učestvuje i u međunarodnim projektima i inicijativama u okviru razmjene podataka vezanih za terorizam i strane terorističke borbe kao što su Regionalna Inicijativa za borbu protiv terorizma (WBCTi) i Mreža Sekretarijata Konvencije za policijsku saradnju u Jugoistočnoj Evropi za borbu protiv terorizma (PCC SEE CT Network).

Egmont grupa je međunarodna asocijacija koja obuhvata 167 finansijsko obavještajnih službi iz cijelog svijeta. Članstvo u Egmont grupi obezbjeđuje sigurnu razmjenu finansijsko obavještajnih podataka neophodnih za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma putem bezbjedne Egmont mreže (ESW). Korišćenjem ove platforme finansijsko obavještajne službe su u jedinstvenoj poziciji da sarađuju i podržavaju nacionalne i međunarodne napore u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, članstvo u Egmont grupi i mogućnost pristupa sigurnoj Egmont mreži podrazmijevaju da je FOJ pouzdan partner za razmjenu finansijskih informacija na nacionalnom i međunarodnom nivou u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Sektor za finansijsko obavještajne poslove - Finansijsko obavještajna jedinica Crne Gore (ranija Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma) članica je Egmont grupe od 2005. godine. Međutim, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave iz 2019. godine Vlade Crne Gore, administrativni model finansijsko obavještajne jedinice Crne Gore je zamijenjen policijskim, što je za posledicu imalo gubitak članstva u Egmont grupi. To je zatim iziskivalo ulaganje dodatnih napora da se, i pored izmjena u tipu FOJ-a, očuva njena samostalnost i nezavisnost u radu, što je jedan od ključnih uslova koje članice Egmonta moraju da ispune, kao i da se povrati članstvo u jednoj od najznačajnijih međunarodnih institucija. FOJ Crne Gore je 4. novembra 2020. godine ponovo postala član Egmont grupe. Očuvanje članstva u Egmont grupi je jedan od strateških ciljeva na čijem ispunjenju će se raditi i u narednom periodu.

3. STRATEŠKI CILJ, OPERATIVNI CILJEVI SA PRATEĆIM INDIKATORIMA USPJEHA

3.1 Vizija i misija

Ugrožavanje bezbjednosti građana i njihove imovine predstavlja kriminalnu aktivnost definisanu Krivičnim zakonikom Crne Gore. Izradom nove Strategije želi se iskazati opredjeljenje Crne Gore da, kroz postupak dostizanja evropskih vrijednosti i standarda, zajednički djeluje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, u cilju jačanja bezbjednosti na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou.

U tom kontekstu, želi se ostvariti vizija:

„Građani i vrijednosti Crne Gore zaštićeni od prijetnje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.“

Ostvarenje navedene vizije, realizovaće se implementacijom misije:

„Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta Crne Gore, kao i implementacija relevantnih međunarodnih propisa, preporuka i standarda, kroz usaglašavanje nacionalnog zakonodavnog okvira, u cilju stvaranja efikasnog sistema za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.“

3.2 Strateški cilj i operativni ciljevi

U skladu sa vizijom i misijom definisan je strateški cilj:

„Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unapređenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja“

Značaj implementacije ove politike i potreba za koordiniranim međuagencijskim djelovanjem jačaju opredjeljenje glavnih odgovornih institucija da nastave preduzimati aktivnosti u dijelu unapređivanja pravnog i institucionalnog okvira za borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma kroz poboljšanje tehničkih i administrativnih kapaciteta u ovoj oblasti, podizanje svijesti kod službenika i razvijanje konstantne i fokusirane saradnje uključenih institucija na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. U skladu s tim, posebna pažnja je usmjerena na jačanje međunarodne saradnje, kao i obezbjeđivanje tehničke podrške u cilju jačanja crnogorskih kapaciteta u ovim oblastima.

Uvažavajući ključni spoljnopolitički prioritet države Crne Gore – članstvo u EU, ciljevi Strategije razvijeni su i u skladu sa obavezama iz Akcionog plana za poglavlje 24. Pravda sloboda i bezbjednost i odnose se na unaprjeđenje borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja

terorizma, kroz jačanje institucionalnih kapaciteta, harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa instrumentima i pravnom tekovinom EU i jačanje nacionalnih kapaciteta na ovom polju.

Realizacijom Strategije doprinijeće se rješavanju ključnih izazova u okviru privremenog mjerila 34 iz Poglavlja 24 koje se odnosi na potrebu sveobuhvatnog pristupa orjentisanog na razvoj nacionalnih kapaciteta na polju borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Opšti cilj Strategije je da se unaprijedi efikasnost i funkcionalnost sistema prevencije, zaštite, kao i efikasnost krivičnog gonjenja i adekvatnog kažnjavanja učinilaca ovih krivičnih djela, u skladu sa nacionalnim krivičnim zakonodavstvom i prihvaćenim međunarodnim standardima.

Prilikom određivanja operativnih ciljeva uzeti su u obzir najbitniji elementi ove metodologije, faktori rizika, postojeći kapaciteti sistema nacionalne bezbjednosti, kao i civilno društvo, vjerske zajednice, akademska zajednica i privatni sektor.

U cilju kvalitetnijeg praćenja realizacije projektovanih operativnih ciljeva definisani su i očekivani indikatori učinka do 2025. godine u odnosu na postojeće stanje.

Strategija težište stavlja na pet ključnih operativnih ciljeva:

1. Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Indikator učinka: Step en usklađenosti zakonodavstva u oblasti terorizma i pranja novca sa EU pravnom tekovinom.

2. Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Indikatori učinka:

a) Unaprijeđeni kapaciteti i kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

b) Broj portal monitora obezbijedenih za granične prelaze

3. Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Indikator učinka: Smanjen kvantitet i kvalitet terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja

4. Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Indikator učinka: Broj istraživanja i procesuiranih slučajeva u predmetima sa elementima krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

5. Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada.

Indikator učinka: Uspostavljen mehanizam koordinacije nadležnih organa na planu jačanja odgovora na teroristički napad i unaprijeđeni kapaciteti.

4. OPIS AKTIVNOSTI NADLEŽNIH ORGANA I TIJELA ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA STRATEGIJE

- **Principi za implementaciju Strategije**

Relevantni vladini akteri, pravosudni organi, kao i predstavnici civilnog društva, na osnovu iskustava u primjeni prethodne dvije strategije, shvataju da implementacija Strategije isključivo zavisi od sveobuhvatnih i usklađenih odgovora svih struktura. Stoga se očekuje da će poštovanje vodećih principa za implementaciju Strategije osigurati fokusiranje aktivnosti nadležnih državnih institucija i civilnog društva na efikasnu i sveobuhvatnu borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma:

- **Uloga zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u sprovođenju Strategije**

Državni akteri treba da preuzmu puno učešće, obavezu i odgovornost u definisanju ciljeva, sprovođenju aktivnosti i postizanju rezultata nacionalnih odgovora u borbi protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

- **Učešće međunarodnih aktera**

U cilju pripreme nacrtu Strategije i Akcionog plana, u ranijem periodu, ostvarena je saradnja sa Misijom OEBS-A u Crnoj Gori, kao i Kancelarijom SE. Međunarodne organizacije su angažovale eksperte za oblasti prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, što je uključivalo i organizovanje radionica na kojima je vršeno usklađivanje nacrtu ovih dokumenata. Takođe, nacrt Strategije je poslat Evropskoj komisiji na mišljenje. Evropska komisija je dala pozitivno mišljenje na nacrt Strategije, a sve preporuke su implementirane u dokument.

- **Učešće civilnog društva**

Razvoj i implementacija programa i mjera borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma trebale bi uključiti zainteresovane strane koje su nezavisne od države i izvan Vlade i javne uprave. Zainteresovane strane trebaju imati aktivnu ulogu u donošenju odluka i njihovi stavovi trebaju biti adekvatno reflektovani prilikom implementacije odgovora na terorizam, pranje novca i finansiranje terorizma. Ministarstvo unutrašnjih poslova je objavilo javni poziv za predlaganje predstavnika/ce nevladine organizacije za člana radne grupe za izradu Predloga strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godina, s Akcionim planom za 2022-2023. godinu. Na navedeni javni poziv nije bilo prijavljenih predstavnika/ca nevladinih organizacija.

- **Pristup zasnovan na poštovanju ljudskih prava**

Borba protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma mora se normativno zasnovati na međunarodnim standardima ljudskih prava. Osnovni elementi pristupa zasnovanog na ljudskim pravima su poštovanje međunarodnih normi ljudskih prava i načela nediskriminacije.

- **Interdisciplinarni i međusektorski pristup**

Efikasne i efektivne politike moraju istovremeno tretirati različite aspekte borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Potrebno je kombinovati znanje i stručnost iz različitih disciplina i njihove metode kako bi se definisale mjere za borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

- **Princip vladavine prava**

Vladavina prava u sebi sublimira ostvarivanje i zaštitu najšireg korpusa ljudskih prava i sloboda.

- **Institucionalni okvir za prevenciju i suzbijanje terorizma pranja novca i finansiranja terorizma**

Ministarstvo kapitalnih investicija, između ostalog, vrši poslove uprave koji se odnose na: pripremu i ocjenu razvojnih investicionih projekata koji su od interesa za Crnu Goru, a koji su u nadležnosti ovog ministarstva; željeznički, drumski, pomorski i vazdušni saobraćaj; sigurnost željezničkog, drumskog, pomorskog i vazdušnog saobraćaja; bezbjednosnu zaštitu trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni saobraćaj; utvrđivanje indikatora, sprječavanje i preduzimanje hitnih mjera u slučaju zagađenja mora sa plovnih objekata; prevoz opasnih materija u željezničkom, pomorskom i vazdušnom saobraćaju i na unutrašnjim plovnim putevima u skladu sa posebnim zakonom; unutrašnji i međunarodni prevoz lica i stvari; državne puteve; željezničku infrastrukturu, infrastrukturu civilnog-vazdušnog saobraćaja i objekte sigurnosti plovidbe; željezničku, putnu i pomorsku privredu; unutrašnju plovidbu; sigurnost pomorske i unutrašnje plovidbe.

Ministarstvo ekonomskog razvoja, između ostalog, vrši poslove uprave koji se odnose na: praćenje stanja i razvoj unutrašnje i spoljne trgovine; režim i kontrolu spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene (kontrolisanom robom) kao i vršenje nadzora nad obavljenim poslovima spoljne trgovine kontrolisanom robom; praćenje i predlaganje mjera za liberalizaciju prekogranične trgovine robama i uslugama; saradnju, obezbjeđivanje efikasne upotrebe raspoloživog radio-frekvencijskog spektra; predlaganje mjera za korišćenje telekomunikacionih mreža u slučaju vanrednih okolnosti i staranje o njihovom izvršavanju; kategorizaciju i klasifikaciju turističkih objekata; praćenje infrastrukturnih projekata u funkciji razvoja turizma; vođenje evidencije o broju turista, smještajnim kapacitetima, kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, između ostalog, vrši poslove uprave koji se odnose na: bankarski sistem; hartije od vrijednosti; sistema igara na sreću, finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja.

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija vrši, između ostalog poslove, pružanja stručne pomoći u primjeni informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave; upravljanje i koordinaciju projektima u oblasti razvoja elektronske uprave i informacionog društva za potrebe organa državne uprave i državnih organa; uspostavljanje okvira za upravljanje informacionim sistemima organa državne uprave i državnih organa u skladu sa međunarodnim standardima; uspostavljanje okvira za povećanje povjerenja u elektronsko poslovanje; uspostavljanje nacionalnog okvira interoperabilnosti; uspostavljanje interoperabilnosti sistema elektronske identifikacije; uspostavljanje tehnološke i bezbjednosne informatičke infrastrukture u organima državne uprave i državnim organima.

Ministarstvo odbrane, između ostalog, vrši poslove uprave koji se odnose na: izvršavanje utvrđene politike odbrane; planiranje sistema odbrane; međunarodnu saradnju u oblasti odbrane sa ministarstvima odbrane drugih država i bezbjednosnim organizacijama; obaveze koje proističu po osnovu članstva u Sjeverno-atlantskom savezu i drugim bezbjednosnim organizacijama i inicijativama; aktivnosti iz oblasti odbrane u okviru pridruživanja EU; obradu tajnih podataka u oblasti odbrane, tajnih podataka Sjevernoatlantskog saveza, EU i UN-a; pripremu podataka, analiza i informacija za upravljanje i prevenciju krizama; aktivnosti koje proizilaze iz međunarodnih ugovora o kontroli naoružanja ili drugih međunarodnih ugovora; organizovanje elektronskih komunikacija i sajber bezbjednost za potrebe sistema odbrane; zaštitu tajnih podataka u oblasti odbrane; vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove u ministarstvu i Vojsci Crne Gore.

Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, između ostalog, vrši poslove uprave koji se odnose na: krivično zakonodavstvo; pripremu i praćenje realizacije strateških dokumenata i projekata za oblast pravosuđa i izvršenja krivičnih sankcija; kontrolu izvršenja kazne zatvora i drugih krivičnih sankcija koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija; ekstradiciju; saradnju u oblasti međunarodnog krivičnog pravosuđa i međunarodnim organizacijama u oblasti pravosuđa; pripremu, izradu i izvršenje međunarodnih ugovora u oblasti međunarodne pravne pomoći; zaštitu ljudskih prava i sloboda, ako ta zaštita nije u nadležnosti praćenje ostvarivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u dijelu nacionalnog, etničkog, kao i uspostavljanje i održavanje nesmetanih kontakata pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa građanima i udruženjima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno-istorijsko nasljeđe, kao i vjerska ubjeđenja; odnose države sa vjerskim zajednicama u Crnoj Gori; registraciju i evidentiranje vjerskih zajednica u Crnoj Gori, vođenje Registra i Evidencije o vjerskim zajednicama u Crnoj Gori;

Ministarstvo unutrašnjih poslova, između ostalog, vrši poslove uprave koji se odnose na: analitičko praćenje stanja i strateško planiranje u oblasti borbe protiv kriminaliteta, javnog reda i mira; donošenje i sprovođenje programa obuke za policijska zvanja i stručno usavršavanje policijskih službenika; tekuće i investiciono održavanje objekata ministarstva, graničnih prelaza i drugih objekata koje zajednički koriste ministarstvo i Uprava policije; integrisano upravljanje granicom i obezbjeđivanje tehničkih i materijalnih resursa predviđenih Šengenskim akcionim planom (izgradnja graničnih prelaza, rekonstrukcija, modernizacija i održavanje objekata koji su potrebni za nesmetano i bezbjedno odvijanje saobraćaja i za vršenje granične kontrole i drugih graničnih poslova, nabavka opreme, vozila, plovila, vazduhoplova i dr.); projektovanje, uspostavljanje, razvoj i održavanje informacionih i komunikacionih tehnologija i sistema

tehničkog nadzora graničnih prelaza, objekata ministarstva i javnih površina; proizvodnju, promet i prevoz eksplozivnih materija; promet, prevoz i uskladištenje zapaljivih tečnosti i gasova; prevoz nezapaljivih opasnih tečnosti i gasova, prevoz eksploziva; prevoz naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namjene kopnenim i vodenim putem; upravljanje rizicima, upravljanje zaštitom i spašavanjem u vanrednim situacijama i upravljanje sanacijom posljedica u vanrednim situacijama (zemljotresi, požari i druge prirodne i tehničko-tehnološke katastrofe); kao dio integrisanog sistema upravljanja vanrednim situacijama; nadzor nad sprovođenjem Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma u okviru utvrđenih nadležnosti; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnom tekovinom EU; saradnju sa međunarodnim i regionalnim organizacijama.

Ministarstvo vanjskih poslova vrši poslove koji su u vezi s ostvarivanjem zaštite, interesa, i ugleda Crne Gore na međunarodnom planu, uključujući i zaštitu i pomoć građanima Crne Gore koji putuju ili žive i rade izvan Crne Gore i podršku crnogorskim pravnim i privrednim subjektima na međunarodnom planu. Ministarstvo realizuje analitičko sagledavanje, utvrđivanje, vođenje i sprovođenje vanjske politike države Crne Gore, i predlaže, učestvuje u utvrđivanju, i sprovodi vanjsku politiku, usklađuje i koordinira aktivnostima za sprovođenje vanjske politike i međunarodne saradnje koju sprovode državni i organi državne uprave.

Uprava prihoda i carina vrši poslove koji se odnose na: registraciju poreskih obveznika i vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika; sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela protiv platnog prometa i privrednog poslovanja; vođenje centralnog registra obveznika i osiguranika; vođenje evidencije o prihodima pravnih i fizičkih lica; vršenje kontrole osnovnog kapitala i depozita kod priređivača igara na sreću po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca; određivanje jedinstvenog finansijskog softvera za klađenje; vršenje carinske kontrole; utvrđivanje porijekla robe; sprovođenje mjera carinske istrage i obavještajnog rada radi sprječavanja i otkrivanja carinskih prekršaja i krivičnih djela počinjenih kršenjem carinskih propisa, kao i podnošenje prijave nadležnom tužilaštvu; i međunarodnim organizacijama; izdavanje licenci za zastupanje pred carinskim organom; vođenje propisanih evidencija; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Agencija za nacionalnu bezbjednost, je bezbjednosno obavještajna služba i čini sastavni dio sistema bezbjednosti Crne Gore. U okviru propisanih nadležnosti, Agencija za nacionalnu bezbjednost, između ostalog, prikuplja, evidentira, analizira, procjenjuje, koristi, razmjenjuje, čuva i štiti podatke od značaja za sprječavanje djelatnosti usmjerenih protiv nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalnog integriteta, odbrane, bezbjednosti i Ustavom utvrđenog pravnog poretka, kao i sprječavanje terorizma i drugih oblika organizovanog nasilja.

Centralna banka Crne Gore, je vrhovna institucija monetarnog sistema Crne Gore koja je osnovana Zakonom o Centralnoj banci, za koju se u Ustavu Crne Gore navodi da je: „samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema”. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore, do ulaska Crne Gore u EU, funkcije CBCG su da: nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline, donosi propise i mjere iz ove oblasti i vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline; uređuje poslovanje kreditnih institucija, pružalaca finansijskih usluga, pružalaca platnih usluga i izdavalaca elektronskog novca, obavlja poslove zaštite prava i interesa, korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca, u skladu sa zakonom; djeluje kao

platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama. Od ulaska Crne Gore u EU, CBCG biće ovlašćena da, kao dio Evropskog sistema centralnih banaka, a u skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije i Statutom Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke, obavlja sljedeće osnovne zadatke, odnosno funkcije: učestvuje u utvrđivanju i sprovođenju monetarne politike EU; izvršava poslove u skladu sa članom 219 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije; drži i upravlja međunarodnim rezervama koje se ne prenesu Evropskoj centralnoj banci.

Vrhovno državno tužilaštvo je uspostavilo Specijalno državno tužilaštvo za gonjenje učinilaca krivičnih djela organizovanog kriminala, visoke korupcije, pranja novca, terorizma i ratnih zločina kojim rukovodi glavni specijalni tužilac, a koje postupa pred specijalizovanim odjeljenjem Višeg suda za navedena krivična djela. Specijalno tužilaštvo rukovodi pretkrivičnim postupkom, usmjerava rad Uprave policije i preduzima potrebne mjere radi otkrivanja krivičnih djela iz svoje nadležnosti; zahtijeva sprovođenje istrage, podiže i zastupa optužnice i preduzima druge zakonom predviđene radnje i mjere u cilju zapljene i oduzimanja predmeta i imovine stečene krivičnim djelima.

Viši sud u Podgorici, između ostalog, je nadležan da sudi u prvom stepenu u krivičnom postupku za krivična djela za koja je, kao glavna kazna, propisana kazna zatvora preko deset godina i za krivična djela: ugrožavanje bezbjednosti vazdušnog saobraćaja, pozivanje na nasilnu promjenu ustavnog uređenja, odavanje tajnih podataka, izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti, povreda teritorijalnog suvereniteta, udruživanje radi protivustavne djelatnosti, pripremanje djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore, protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom; vrši poslove međunarodne krivično-pravne pomoći u krivičnim stvarima po zamolnicama za saslušanje lica, sprovođenje posebnih dokaznih radnji, kao i drugim oblicima međunarodne krivično-pravne pomoći; sudi u krivičnom postupku za krivična djela organizovanog kriminala; visoke korupcije; ako je pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od četrdeset hiljada eura izvršenjem krivičnih djela pranja novca; terorizma; i ratnih zločina.

Uprava policije, između ostalog, vrši poslove koji se odnose na: zaštitu bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava; zaštitu imovine; sprječavanje vršenja i otkrivanje krivičnih djela i prekršaja; pronalaženje i hvatanje učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima; održavanje javnog reda i mira; obezbjeđivanje javnih okupljanja; obezbjeđivanje određenih ličnosti, objekata i prostora; nadzor i kontrolu bezbjednosti u saobraćaju; nadzor i obezbjeđenje državne granice i vršenje granične kontrole; kontrolu ulaska, kretanja, boravka i izlaska stranaca; obezbjeđivanje uslova za izvršenje zadržavanja lica; sprječavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma; kriminalistička vještačenja i istraživanja, kriminalističke i druge evidencije; međunarodnu policijsku saradnju; izradu analiza, elaborata, studija i praćenje određenih bezbjednosnih pitanja; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost. Shodno Zakonu o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, vrši poslove koji se odnose na otkrivanje i sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma utvrđene ovim zakonom i drugim propisima. Vršiti poslove u vezi otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma koji se odnose na prikupljanje, analiziranje i dostavljanje nadležnim organima podataka, informacija i dokumentacije potrebnih za otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka vrši poslove koji se odnose na: razmjenu tajnih podataka sa stranim državama i međunarodnim organizacijama; obezbjeđivanje i primjenu standarda i propisa iz oblasti zaštite tajnih podataka; usvajanje plana zaštite tajnih podataka za vanredne i hitne slučajeve; koordiniranje aktivnosti kojima se obezbjeđuje zaštita tajnih podataka koji su povjereni Crnoj Gori od strane drugih država i međunarodnih organizacija; preduzimanje mjera kojima se obezbjeđuje adekvatan i efikasan odabir, instalacija i održavanje kriptografskih sistema, proizvoda i mehanizama za zaštitu tajnih podataka; rukovanje kriptomaterijalima Sjeverno-atlantskog saveza i EU; certifikovanje komunikaciono-informacionih sistema i procesa u kojima se obrađuju, prenose i čuvaju tajni podaci; zaštitu prostorija i opreme od rizika elektromagnetnog zračenja; izradu i vođenje Centralnog registra tajnih podataka strane države ili međunarodne organizacije; obuku korisnika tajnih podataka; pripremanje instrukcija za rukovanje tajnim podacima strane države ili međunarodne organizacije; inspeksijski nadzor; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Ostali organi državne uprave, koordinirano sa glavnim nosiocima realizacije ove Strategije, učestvuju u prevenciji i suzbijanju terorizma u domenu svojih nadležnosti.

U Crnoj Gori postoji određen broj **organizacija civilnog društva** koje su aktivne na polju borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. NVO predstavljaju relevantne partnere javnim vlastima u sprovođenju preventivnih programa i ublažavanju mogućih posljedica terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

5. NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJE

Koordinaciono tijelo za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, kojim rukovodi ministar unutrašnjih poslova, formiraće Biro za operativnu koordinaciju, i izvještavaće po sljedećem:

- Podnošenjem kvartalnih izvještaja Birou za operativnu koordinaciju i ministru unutrašnjih poslova o realizovanim aktivnostima/mjerama, uz ocjenu stanja i davanja predloga za dalje mjere i aktivnosti;
- Podnošenjem godišnjih izvještaja Vladi Crne Gore, kao i završnog izvještaja nakon isteka trajanja Strategije.
- Na kraju perioda implementacije Strategije biće sprovedena evaluacija.

Koordinaciono tijelo imaće zadatak da koordinira aktivnostima nadležnih organa i organizacija i prati implementaciju Strategije.

Koordinaciono tijelo će činiti predstavnici:

- Ministarstva unutrašnjih poslova;
 - Agencije za nacionalnu bezbjednost;
 - Ministarstva odbrane;
 - Ministarstva finansija i socijalnog staranja;
 - Centralne banke;
 - Ministarstva pravde i ljudskih i manjinskih prava;
 - Sektora za finansijsko-obavještajne poslove;
-

- Zajednice opština Crne Gore.

Evaluaciju strateškog dokumenta izvršiće Biro za operativnu koordinaciju. Za vršenje evaluacije neće biti potrebna finansijska sredstva.

Sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma podrazumijeva koordinirano djelovanje svih nadležnih državnih organa uključenih u borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

6. INFORMACIJA ZA JAVNOST O CILJEVIMA I UČINCIMA STRATEGIJE

Realizacija strateškog i operativnih ciljeva u ovom dokumentu, kao i planiranih aktivnosti ima za cilj da dodatno unaprijedi bezbjednosni ambijent u kojem se naši građani, i svi oni koji borave ili putuju kroz našu državu, osjećaju bezbjedno, sigurni u jednakost i ostvarivanje temeljnih prava koja su vrijednost našeg društva. Implementacija Strategije će dati dodatni doprinos ukupnom jačanju institucija sistema, a u realizaciji dijela aktivnosti korišćiće se mogućnost razmjene podataka, iskustava i dobrih praksi sa državama partnerima u NATO savezu.

Aktivnostima u oblasti prevencije i zaštite od terorizma, krivičnog gonjenja terorizma, pripreme odgovora sistema na mogući teroristički napad i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma ispunjavamo i zadatke u odnosu na sigurnost građana, što je preduslov ukupnog razvoja, jačanje institucija, garantujući nezavisnost i efikasnost pravnog i političkog sistema, bezbjednost granica i unutrašnju stabilnost što će imati povoljan uticaj na ukupno unapređenje poslovnog ambijenta, rast životnog standarda i ekonomski razvoj imajući u vidu uzročno-posljedičnu vezu između bezbjednosti i kapitala.

Prevencijom i suzbijanjem terorizma, sprječavanjem pranja novca i finansiranja terorizma ukazuje se na mjere i aktivnosti koje realizuju institucije sistema u cilju obezbjeđenja adekvatnog referentnog okvira u kojem će se odvijati procesi gdje će se administracija dodatno prilagođavati potrebama građana i privrednih subjekata, vršiti unapređenje kvaliteta života građana unapređujući naš obrazovni i zdravstveni sistem.

Ispunjavanje aktivnosti iz ovog strateškog dokumenta daće dalji doprinos ukupnom institucionalnom procesu evropskih integracija, jačanju evroatlanskog partnerstva, i dostizanju visokih međunarodnih standarda, prepoznajući Crnu Goru za državu koja pripada demokratskom i razvijenom svijetu.

Takođe, posebna pažnja je usmjerena na podizanju svijesti kako državnih organa koji su direktno uključeni u sprovođenje ove politike, tako i opšte javnosti Crne Gore o značaju ovog pitanja, odnosno značaju opredjeljivanja tehničkih, kadrovskih i finansijskih sredstava za realizaciju ove Strategije. Poseban vid komunikacije u tom kontekstu treba ostvariti sa nevladinim sektorom i medijima kao značajnim partnerima za postizanje ovog cilja.

Akcioni plan koji čini sastavni dio ove Strategije urađen je za period 2022 – 2023. godina, i u skladu sa trendovima na ovom polju podlozan je reviziji i ažuriranju.

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA PREVENCIJU I SUZBIJANJE TERORIZMA, PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA ZA PERIOD 2022. – 2023. GODINA

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025.godinu, predstavlja dvogodišnji akcioni plan koji je će biti usvojen istovremeno sa strateškim dokumentom. Akcioni plan je pripremljen i usklađen sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Ovo je prvi akcioni plan, koji se donosi za period 2022-2023. godine, dok će drugi biti donijet za period 2024-2025. godina. Struktura AP-a je zasnovana na jednom strateškom cilju i pet operativnih ciljeva, i to:

Strateški cilj: Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 3: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 4: Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada.

Svi operativni ciljevi sadrže indikatore učinka sa pratećim vrijednostima, koje je potrebno ostvariti u narednom četvorogodišnjem periodu. Akcioni plan sadrži definisane relevantne aktivnosti, indikatore rezultata, nadležne institucije, predviđene rokove za realizaciju aktivnosti, kao i finansijsku konstrukciju za realizaciju strateškog dokumenta.

Finansijska sredstva za realizaciju aktivnosti obezbijediće se iz budžeta i iz donatorskih sredstava. Ukupan iznos planiranih novčanih sredstava za realizaciju aktivnosti predviđenih ovim Akcionim planom je 3.688.800,00€, od čega je predviđeno da se budžetom obezbijedi iznos finansijskih sredstava od 1.518.800,00€, dok je predviđeno da se iz donacija obezbijedi iznos od 2.170.000,00€.

STRATEŠKI CILJ: Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

OPERATIVNI CILJ 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma

Indikator učinka		Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.		
Stepen usklađenosti zakonodavstva u oblasti terorizma i pranja novca sa EU pravnom tekovinom		40%	60%	90%		
1. Ključna mjera:		Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnom pravno-normativnim i strateškim okvirom, i sprovođenje MONEYVAL, FATF i drugih relevantnih preporuka				
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Izraditi Predlog zakona o upotrebi podataka iz evidencije podataka o putnicima (PNR) kojim će se implementirati Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta EU 2016/681/PUP o upotrebi podataka iz	Utvrđen Predlog zakona o PNR	MUP, UP, MPLJIMP, ACV, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	IQ 2022	IIIQ 2022	Nijesu potrebna	

evidencije podataka o putnicima (PNR)						
1.2. Izraditi Predlog novog Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma kojim će se implementirati Direktiva EU. 2018/843 Evropskog parlamenta i Savjeta (5 direktiva o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma) kao i preporuka FATF-a	Utvrđen Predlog novog zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	MUP, FOJ, CBCG, MPiLJP	IIQ 2021	III Q 2022	Nijesu potrebna sredstva	
1.3IzraditiPredlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore kojim će se Implementirati Direktiva EU 2019/1153 Evropskog parlamenta i Savjeta (VI direktiva o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma) kao	Utvrđen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore	MPLJMP	II Q 2022	III Q 2022	Nijesu potrebna sredstva	

i preporuka FATF-a (Radne grupe za finansijske mjere u borbi protiv pranja novca)						
1.4. Revidiranje Akcionog plana (u okviru NPR) za smanjenje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma	Revidiran AP	UP-FOJ i nadležni organi definisni u NPR	IQ 2022	IIIQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
1.5. Dostavljanje godišnjeg izvještaja o realizaciji mjera iz Akcionog plana za smanjenje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma	Dostavljen godišnji izvještaj Koordinacionom tijelu za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	UP- FOJ i Koordinaciono tijelo za praćenje realizacije mjera iz AP za NPR	IQ 2022	IVQ 2022	30.000€	Budžet
1.6. Izrada podzakonskih akata iz oblasti radijacione i nuklearne bezbjednosti na osnovu novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj	Donijeti podzakonski akti	MEPPU u saradnji sa relevantnim institucijama	IQ 2023	IVQ 2023	15.000€	Budžet

sigurnosti i bezbjednosti						
1.7. Revizija postojećeg Integrisanog plana podrške za oblast nuklearne bezbjednosti (INSSP) u saradnji sa MAAE	Revidiran INSSP	MEPPU u saradnji sa relevantnim institucijama i MAAE	IIQ 2022	IIQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
2. Ključna mjera:		Uspostavljanje normativnog okvira u oblasti kritične infrastrukture				
2.1 Donijeti Pravilnik o stručnom ispitu za koordinate kritične infrastrukture	Donijet Pravilnik	MUP sa operatorima kritične infrastrukture	IQ 2022	I Q 2022	Nijesu potrebna sredstva	
2.2 Donijeti Pravilnik o bližem sadržaju bezbjednosnog plana kritične infrastrukture	Donijet Pravilnik	MUP	IQ 2022	I Q 2022	Nijesu potrebna sredstva	
3. Ključna mjera:		Efikasna i blagovremena primjena međunarodnih i nacionalnih restriktivnih mjera za suzbijanje finansiranja terorizma i usklađivanje zakonodavstva vezano za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma				
3.1 Donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim	Utvrđen Zakon o izmjenama i dopunama zakona o međunarodnim	MVP	I Q 2022	III Q 2022	Nisu potrebna sredstva	

restriktivnim mjerama	restriktivnim mjerama					
3.2 Uspostavljanje baze podataka o restriktivnim mjerama	Izrađen softver Nabavljena potrebna oprema Formirana baza	MVP	IIQ 2022	IVQ 2022	15.000€	Donacija EU-Savjet Evrope
3.3. Kadrovsko jačanje u oblasti praćenja sistema restriktivnih mjera	Broj održanih obuka	MVP	IIQ 2022	IVQ 2022	10.000€	Budžet
3.4 Uspostavljanje i periodično ažuriranje nacionalne liste označenih lica	Uspostavljena nacionalna lista Broj uvedenih, primijenjenih i ukinutih restriktivnih mjera	MVP u saradnji sa drugim organima	IIQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
3.5 Izraditi Predlog zakona kojim se uređuje oblast virtuelne/digitalne imovine	Utvrđen Predlog zakona	MFSS, CBCG i KTK	I Q 2023	II Q 2023	Nijesu potrebna sredstva	
3.6. Izraditi analizu sektora NPO u oblasti terorizma, finansiranja terorizma i pranja novca	Izradjena analiza	FOJ i ANB	IQ 2022	IIQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
OPERATIVNI CILJ 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.						
Indikator učinka		Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.		

Unaprijeđeni kapaciteti i kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela		Prevenција, sprječavanje i otkrivanje svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela je osnovni zadatak svih državnih organa i institucija		80% sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika, koji rade na prevenciji, sprječavanju i otkrivanju svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela, je obučeno za primjenu stečenog znanja u toj oblasti		Sudije, državni tužioci, državni i policijski službenici, su obučeni za primjenu stečenog znanja, kako bi se u svim slučajevima odgovorilo na izazove koji se javljaju u vezi sa prevencijom, sprječavanjem i otkrivanjem svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	
Broj portal monitora obezbijedenih za granične prelaze		-Nedostaju portal monitori za strateške granične prelaze		-Obezbijedeno je 8 portal monitora za strateške granične prelaze		-Obezbijediti 16 portal monitora za granične prelaze	
4. Ključna mjera:		Unapređenje administrativnih kapaciteta kroz sprovođenje obuka					
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja	
4.1. Organizovati obuke za sudije i državne tužioce u pogledu poznavanja međunarodne pravne regulative, kao i prirode i obima terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	Broj organizovanih obuka Broj učesnika	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	I Q 2022	IV Q 2023	3000 eura	Budžet Saradnja sa OEBS-om	

4.2. Izraditi planove obuka u vezi s terorizmom i sa njim povezanim krivičnim djelima za 2022. i 2023. godinu	Izrađen plan 2022.	MUP, UP, MO i ANB	IQ 2022	IQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
	Izrađen Plan za 2023.	MUP, UP, MO i ANB	IQ 2023	IQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
4.3 Organizovati obuke za službenike u vezi sa terorizmom i sa povezanim krivičnim djelima	Realizovane obuke i obučeni službenici u skladu s planom za 2022.	MUP, UP, MO i ANB	IIQ 2022	IV 2022	4,500 € MO	Budžet
	Realizovane obuke i obučeni službenici u skladu s planom za 2023.	MUP, UP, MO i ANB	IIQ 2023	IV 2023	4,500 € MO	Budžet
4.4 Izraditi plan obuka za službenike iz oblasti protivdiverzije zaštite i otklanjanja i uništavanja neeksplozivnih ubojnih sredstava za 2022. i 2023.	Izrađen plan za 2022.	MUP, UP, MO i ANB	IQ 2022	IQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
	Izrađen plan za 2023.	MUP, UP, MO i ANB	IQ 2023	IQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
4.5 Organizovati obuke službenika iz oblasti protivdiverzije zaštite i otklanjanja i uništavanja neeksplozivnih ubojnih sredstava	Realizovane obuke i obučeni službenici u skladu s planom za 2022 i 2023	MUP, UP, MO i ANB	IIQ 2022	IVQ 2023	10,000€ MO	Budžet

4.6. Odrediti službenike za učešće u zajedničkoj obuci sa snagama drugih institucija u Crnoj Gori; snagama NATO i drugim stranim oružanim snagama	Određeni službenici Broj obučanih službenika	MO, MUP, UP	IQ 2022	IVQ 2023	10,000€ MO	Budžet
4.7 Izraditi plan obuka o upotrebi visoko-tehnoloških sistema komunikacije i digitalnih mreža za širenje radikalizacije i regrutovanje u svrhu terorizma.	Izrađen plan obuka za 2022 godinu	MUP, UP, MJUDDM, ANB, MO	IQ 2022	IQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
4.8 Izraditi plan obuka za oblast radijacione i nuklearne bezbjednosti i izraditi listu službenika za obučavanje	Izrađen plan Izrađena lista službenika	MEPPU, AZŽS, MUP, UP, FC, UC, ANB, UIP, DZTP	IIQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
4.9 Organizovati obuke službenika iz oblasti radijacione i nuklearne bezbjednosti	Realizovane obuke i obučeni službenici u skladu sa planom	MEPPU, AZŽS, MUP, UP, UC, ANB, UIP, DZTP	IQ 2023	IVQ 2023	10 000 eura	Budžet
4.10 Izraditi Program	Izrađen Program obrazovanja	MUP, Centar za stručno	IQ 2022	I Q 2022	Nijesu potrebna sredstva	

obrazovanja koordinatora kritične infrastrukture.	koordinatora kritične infrastrukture	obrazovanje i Policijska akademija				
4.11 Organizovati obuke za koordinate kritične infrastrukture	Realizovane obuke i obučeni službenici u skladu s programom	MUP i Policijska akademija	IIQ 2022	III Q 2022	Nijesu potrebna sredstva	Operatori kritične infrastrukture i polaznici Programa obrazovanja
5. Ključna mjera:		Unaprijeđeni mehanizmi za jačanje sistema zaštite, nadzora i integrisanog upravljanja granicom				
5.1 Izraditi plan za postavljanje portal monitora zračenja na strateškim graničnim prelazima i uskladiti isti sa rekonstrukcijom graničnih prelaza	Izrađen plan za postavljanje portal monitora zračenja Usklađen plan sa rekonstrukcijom određenih graničnih prelaza	MUP u saradnji sa MEPPU, UP i AZŽS	IIQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
5.2 Obezbijediti nabavku portal monitora za strateške granične prelaze	Nabavljeni portal monitori (8 kom)	MUP	IQ 2023	IVQ 2023	800.000 €	Budžet
5.3 Sačinitispisak i obezbijediti nedostajeću opremu za službenike UP i UC na graničnim prelazima	Spisak opreme sačinjen Broj obezbijeđenih uređaja i instrumenata	MUP, UP, UC	IQ 2022	IVQ 2022	10.000€	Budžet

5.4 Organizovati obuke za korišćenje opreme za službenike UP i UC na graničnim prelazima	Realizovane obuke i obučeni službenici UP i UC na graničnim prelazima	MUP, UP, UC	IQ 2023	IVQ 2023	10.000€	Budžet
6. Ključna mjera		Poboljšanje kvaliteta informacija o bezbjednosnoj situaciji, prijetnjama od terorizma i unaprijeđen sistem kontrole spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene i skladištenja oružja i minsko eksplozivnih sredstava.				
6.1 Ažuriranje Procjene prijetnje od terorizma	Ažurirana Procjena prijetnje od terorizma	MUP, UP, ANB, MO	IVQ 2022	IVQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
6.2. Sprovođenje sistema kontrole spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene	Broj periodičnih izvještaja u vezi sa sprovedenim inspekcijским nadzorom	MUP, UP, MO, MER	IQ 2022	IVQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
6.3. Rekonstrukcija skladišta oružja i minsko eksplozivnih sredstava	Strukturalna adaptacija postojećeg skladišta u „Brezoviku“, Nikšić, za laboratoriju za ispitivanje stabilnosti baruta MO	MO, UP, MUP	IQ 2022	IVQ 2022	800.000 € MO	Donacije

	Rekonstrukcija skladišta UbS „Brezovik“ Nikšić - unutrašnji dio skladišta, rekonstrukcija će obuhvatiti hidrantsku mrežu, ventilaciju i klimatizaciju skladišta, električne instalacije - jaka struja, saobraćajnu infrastrukturu MO	MO, UP, MUP	IQ 2023	IVQ 2023	1.300.000 € MO	Donacije
--	--	-------------	---------	----------	----------------	----------

OPERATIVNI CILJ 3: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma

Indikator učinka	Početna vrijednost 2021	Prelazna vrijednost 2023	Ciljna vrijednost 2025
Smanjen kvantitet i kvalitet terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Otežan postupak uklanjanja terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Utvrđen model uklanjanja internet sadržaja koji propagiraju terorističke i sa njima povezane druge aktivnosti	Aktivnostima uklanjanja smanjeni su teroristički sadržaji i sa njima povezani drugi internet sadržaji

7. Ključna mjera: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma

Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
7.1 Jačanje saradnje između državnog i privatnog sektora,	Broj realizovanih radnih sastanaka sa regulatornim	MJUDDM, UP, ANB, MO	IQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	

radi utvrđivanja modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti, u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma	agencijama i telekomunikacionim operaterima					
7.2 Izraditi analizu trenutnog stanja po pitanju suprotstavljanja upotrebi visokotehnoloških sistema komunikacije i digitalnih mreža za širenje radikalizacije i regrutovanje u svrhu terorizma	Izrađena analiza	MJUDDM	IQ 2022	IQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
7.3 Unaprijediti međunarodnu saradnju sa MAAE kroz uključanje ostalih nadležnih institucija i upoznavanje sa publikacijama MAAE	Imenovanje nacionalne kontakt osobe od strane MEPPU za NUSIMS platformu Unošenje podataka u NUSIMS platformu Broj održanih sastanaka Broj inicijativa	MEPPU, MUP, UP, UC, AZŽS, FC, ANB, DZTP	I Q2022	IVQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	

7.4 Izraditi analizu institucionalne nadležnosti za istraživanje i procesuiranje krivičnih djela pranja novca i finansiranja terorizma radi otklanjanja eventualnih nedostataka i preklapanja	Izrađena analiza trenutnog stanja	FOJ, VDT	IQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
7.5 Uskladiti razmjenu podataka između nadležnih državnih organa o fazama postupaka gonjenja procesuiranja i sankcionisanja počinitelja krivičnih djela pranja novca i finansiranja terorizma, i povezanih krivičnih djela	Usklađena razmjena podataka između nadležnih državnih organa	UP- FOJ, VDT-SDT, VS	IQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	
7.6 Redovno ažurirati statističke podatke od strane organa za sprovođenje zakona	Broj izrađenih statističkih presjeka	UP-FOJ, VDT-SDT i VS	IQ 2022	IVQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	

i organa sektora pravosuđa						
7.7 Redovno ažurirati statističke podatke o o privremeno oduzetoj imovini stečenoj kriminalnom djelatnošću, koje nije zasnovano na krivičnoj presudi	Broj slučajeva oduzimanja imovine	VDT, VS i Uprava za imovinu	IQ 2022	IVQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
OPERATIVNI CILJ 4: Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela						
Indikator učinka	Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.			
Broj istraživanja i procesuiranih slučajeva u predmetima sa elementima krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.	Realizovana su istraživanja slučajeva povezanih sa terorizmom i na osnovu čega su procesuirana i pravosnažno osuđena dva lica.	Jačanje kapaciteta nadležnih državnih organa za prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou, kao i sudova i tužilaštva u čijoj nadležnosti su krivična djela terorizma i druga sa njim povezana krivična djela, što može rezultirati eventualno novim procesuiranim slučajevima.	Nadležni državni organi ostvaruju redovnu komunikaciju i saradnju na nacionalnom i međunarodnom planu, sprovode zajedničke operativne aktivnosti na planu borbe protiv terorizma što je, između ostalog, doprinijelo smanjenju nivoa terorističke prijetnje i rezultiralo eventualno novim procesuiranim slučajevima.			
8. Ključna mjera:	Otkrivanje, identifikovanje i krivično gonjenje izvršilaca krivičnog djela terorizma, pranja novca, finansiranja terorizma i drugih krivičnih djela povezanih sa terorizmom					

Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
8.1 Izraditi analizu za uspostavljanje evidencije o postupcima („track record“) krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma, pranja novca, finansiranja terorizma i drugih krivičnih djela povezanih sa terorizmom i pravosnažnih presuda	Izrađena analiza trenutnog stanja u svrhu uspostavljanja evidencije („track record“)	MPLJMP, MUP, UP, VDT, Vrhovni sud	IQ 2023	IQ 2023	Nijesu potrebna sredstva	
9. Ključna mjera:		Jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta nadležnih državnih organa za prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou				
9.1 Povećati broj službenika za prevenciju i suzbijanje terorizma	Povećan broj službenika za 10 u FOJ-u Povećan broj za najmanje jednog službenika u ANB-u	MUP,UP, FOJ, ANB	IQ 2022	IVQ 2023	Godišnje za 10 zaposlenih potrebno 156.000,00 eura –FOJ ANB-10.000,00 eura	Budžet
9.2 Izrada Plana potrebne opreme za	Izrađen Plan	MUP,UP,MO, ANB	IQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	

prevenciju i suzbijanje terorizma						
9.3 Nabavka potrebne opreme za prevenciju i suzbijanje terorizma	Nabavljena potrebna oprema	MUP,UP,MO, ANB	IQ 2023	IVQ 2023	30.000 €	Budžet
10. Ključna mjera:		Jačanje kapaciteta sudova i tužilaštva u čijoj nadležnosti su krivična djela terorizma i druga sa njim povezana krivična djela				
10.1 Nabaviti neophodnu opremu za ekspertizu digitalnih dokaza	Nabavljena oprema: - dvije forenzičke radne stanice Talino KA-L Omega -Celebrite Premium - PC 3000 Portable 3 - PC 3000 mobile - Server za storidž - Greykey - Paladin za Apple OS	VDT, SDT	I Q 2022	IV Q 2022	150.000 eura budžet 55.000 eura Donacije	Budžet Donacije (Američka ambasada)
10.2 Realizovati obuke za sudije i državne tužioce u pogledu efikasnog krivičnog gonjenja i presuđivanja	Broj realizovanih obuka Broj polaznika	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	IQ 2022	IVQ 2023	3.000 eura	Budžet
10.3 Realizovati specijalističke obuke za tužioce u čijoj su nadležnosti krivična djela terorizma i	Broj realizovanih obuka Broj polaznika	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	IQ 2022	IVQ 2023	2.000 eura	Budžet

druga sa njim povezana krivična djela(otkrivanje, mapiranje i praćenje terorističkih grupa i pojedinaca infiltriranih među grupama migranata koje se kreću kroz zemlje EU i Balkana)						
10.4 Realizovati specijalističke obuke za tužioce u čijoj su nadležnosti krivična djela terorizma i druga sa njim povezana krivična djela, u dijelu vođenja finansijskih istraga, pranja novca, oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, kripto valuta, e-commerce trgovine i block chain tehnologije	Broj realizovanih obuka Broj polaznika	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	IQ 2022	IVQ 2023	2.000 eura	Budžet
10.5 Unaprijediti kadrovske kapacitete Specijalnog državnog tužilaštva	Popunjeno šest radnih mjesta	VDT,SDT	IQ 2022	IVQ 2022	67.800,00 €	Budžet

OPERATIVNI CILJ 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada						
Indikator učinka		Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.		
Uspostavljen mehanizam koordinacije nadležnih organa na planu jačanja odgovora na teroristički napad i unaprijeđeni kapaciteti.		Postoje planovi za upravljanje i saniranje posljedica terorističkog napada, sproveden jedan broj vježbi i nabavljena oprema.	Donijet zajednički plan i izrađene standardne operativne procedure za smanjenje posljedica od terorističkog napada.	Ažurirani postojeći planovi, izrađene standardne operativne procedure, realizovane nove vježbe, definisane nadležnosti, snage i sredstva za smanjenje posljedica od terorističkog napada.		
11. Ključna mjera:		Unaprijeđeni i razvijeni kapaciteti za upravljanje posljedicama terorističkog napada				
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
11.1 Donijeti zajednički plan, definisati nadležnosti, sredstva i izraditi procedure za smanjenje posljedica od terorističkog napada	Donijet plan Izrađene standardne operativne procedure	MUP, MO, MZ, MPRR i drugi nadležni organi	IQ 2022	IV Q 2023	Nijesu potrebna sredstva	
11.2 Provjera postojećih planova kroz izvođenje međuresorskih vježbi u različitim scenarijima i izrada novih planova	Izrađena analiza trenutnog stanja Izvršeno ažuriranje planova postupanja	MUP, MO	IQ 2022	IV Q 2023	Nijesu potrebna sredstva	

11.3 Organizovati zajedničke vježbe za upravljanje kriznim situacijama na različitim nivoima, uključujući i učešće na međunarodnim vježbama	Broj realizovanih vježbi Broj učesnika	MUP, MO, lokalne službe zaštite i spašavanja i drugi nadležni organi	IQ 2022	IV Q 2023	15.000 eura	Budžet
11.4 Jačanje koordinacije i saradnje službi nadležnih za poslove zaštite i spašavanja	Broj održanih sastanaka Broj zajedničkih intervencija	MUP, lokalne SZS i drugi nadležni organi	IQ 2022	IVQ 2022	Nijesu potrebna sredstva	